

Қиёмати суғро ва аломатҳои қиёмати
кубро, қисми ёздаҳум: Нишонаҳои
Қиёмат, Аломатҳои ки ҳанӯз зоҳир
нашудаанд, Фитнаи Даҷқол ва он аз
бузургтарин фитна дар таърихи башар
аст

القيامة الصغرى وعلامات القيامة الكبرى، القسم الحادي عشر:
أشراط الساعة، علامات الساعة التي لم تقع بعد، فتنة الدجال
أعظم فتنة في تاريخ البشر

< Тоҷикӣ - Tajik - الطاجيكية >

Таълиф: Д. Умар Сулаймон Ашқар

تأليف: عمر سليمان الأشقر

Таҳия: Мусъаб Ҳамза

إعداد: مصعب حمزة

**Қиёмати суғро ва аломатҳои қиёмати кубро, қисми ёздаҳум:
Нишонаҳои Қиёмат, Аломатҳои ки ҳанӯз зоҳир нашудаанд,**

Мабҳаси дуввум: Фитнаи Дачҷол

Матлаби аввал: Фитнаи Дачҷол бузургтарин фитна дар таърихи башар аст.

Фитнаи Дачҷол дар рӯзҳои охири дунё ва ибтидои қиёмат ба вуқӯъ мепайвандад ва яке аз нишонаҳои бузурги вуқӯъи қиёмат аст. Фитнаи Дачҷол яке аз бузургтарин фитнаҳост, ки дар тули таърих домангири башар мешавад. Дар саҳеҳи Муслим аз Абудаҳмо ва Абуқатода ривоят шудааст, ки мегӯянд: мо аз канори Ҳишом ибни Омир мегузаштем ва назди Имрон ибни Ҳусайн мерафтем. Ҳишом ибни Омир рӯзе хитоб ба мо гуфт: Шумо аз канори ман гузашта назди касоне меравед, ки ҳузури онҳо дар маҳзари Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) беш аз ман набудааст ва ҳадиси Паёмбари Худоро аз ман беҳтар намедонанд. Ман аз Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) шунидам, ки фармуданд:

(مَا بَيْنَ خَلْقِ آدَمَ إِلَى قِيَامِ السَّاعَةِ خَلْقٌ أَكْبَرُ مِنَ الدَّجَالِ)

“Миёни халқи Одам ва қиёми қиёмат падидае бузургтар аз падидаи Дачҷол вучӯд надорад” (Муслим, китоби “Алфитан”, ҳадиси 4\2222, шумораи: 2946)

Бинобар ин тамоми паёмбарон умматҳои худро аз Дачҷол барҳазар доштаанд. Аммо Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) беш аз дигар паёмбарон масъалаи Дачҷолро мавриди таъкид қарор додааст.

Дар Саҳеҳи Бухорӣ аз ҳазрати Абдуллоҳ ибни Умар (р) ривоят шудааст, ки мегӯяд: Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) баланд шуд ва пас аз ҳамду ситоиши Худованд дар бораи Дачҷол суҳбат кард ва фармуд:

(إِنِّي لَأُنذِرُكُمْ وَمَا مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا أَنْذَرَهُ قَوْمَهُ وَلَكِنِّي أَقُولُ لَكُمْ فِيهِ قَوْلًا لَمْ يَقُلْهُ نَبِيٌّ لِقَوْمِهِ تَعْلَمُونَ أَنَّهُ أَعْوَرُ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِأَعْوَرَ)

“Ман шуморо аз Дачқол барҳазар медорам ва ҳеҷ паёмбаре нест, ки қавмашро бим надода бошад. Аммо ман дар бораи Дачқол сухане ба шумо мегӯям, ки ҳеҷ паёмбаре ба қавмаш нагуфтааст ва он инки Дачқол кур аст ва Худованди шумо кур нест. (Пас фиреби Дачқолро нахуред, ки мегӯяд: ман Худо ҳастам) (Саҳеҳи Бухорӣ, китоби “Алфитан”. Фатҳул-борӣ 13\90)

Дар Бухорӣ ва Муслим аз ҳазрати Анас (р) ривоят шудааст, ки Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) фармуданд:

(مَا بُعِثَ نَبِيٍّ إِلَّا أَنْذَرَ أُمَّتَهُ الْأَعْوَرَ الْكَذَّابَ إِلَّا إِنَّهُ أَعْوَرٌ وَإِنَّ رَبَّكُمْ لَيْسَ بِأَعْوَرَ وَإِنَّ بَيْنَ عَيْنَيْهِ

مَكْتُوبٌ كَافِرٌ)

“Ҳеҷ паёмбаре мабъус нашудааст, магар инки қавмашро аз аъвари (кури) дурӯғу бим додааст. Эй мардум огоҳ бошед, ки Дачқол кур аст ва Худои шумо кур нест. Дар миёни ду чашми Дачқол калимаи “кофир” навишта шудааст” (Саҳеҳи Бухорӣ, китоби “Алфитан”. Фатҳул-борӣ 13\90. Муслим китоби “Алфитан” боби “зикр ад-Дачқол ва сифатин мо маъаху” 4\2248, шумораи: 2933)

Дар Сунани Тирмизӣ ва Сунани Абудовуд аз Абдуллоҳ ибни Умар (р) ривоят аст, ки Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) дар бораи Дачқол фармуд:

(إِنِّي أَنْذَرُكُمْ وَمَا مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا قَدْ أَنْذَرَهُ قَوْمَهُ لَقَدْ أَنْذَرَهُ نُوحٌ قَوْمَهُ وَلَكِنْ سَأَقُولُ لَكُمْ

فِيهِ قَوْلًا لَمْ يَقُلْهُ نَبِيٌّ لِقَوْمِهِ تَعْلَمُونَ أَنَّهُ أَعْوَرٌ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِأَعْوَرَ)

“Ман шуморо аз Дачқол барҳазар медорам ва метарсонам. Ҳеҷ паёмбаре наомадааст, магар инки қавмашро тарсонид ва бим додааст. Ҳазрати Нух (а) қавмашро аз Дачқол бим додааст. Аммо ман дар бораи Дачқол сухане ба шумо мегӯям, ки ҳеҷ паёмбаре қабл аз ман онро ба забон наёвардааст, шумо медонед, ки Дачқол кур аст ва Худои шумо кур нест” (Ҷомеул-усул: 10\356, шумораи: 2848)

Дар Сунани Ибни Моҷа, Саҳеҳи Ибни Хузайма ва Мустадраки Ҳоким аз Абиумома ривоят аст, ки Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) фармуд:

(يا أيها الناس! إنها لم تكن فتنة على وجه الأرض منذ ذرأ الله ذرية آدم أعظم من فتنة الدجال وإن

الله عز وجل لم يبعث نبيا إلا حذر أمته الدجال وأنا آخر الأنبياء وأنتم آخر الأمم وهو خارج فيكم لا محالة)

“Эй мардум аз рӯзе, ки Худованд насли инсонро офаридаст ҳеҷ фитнае дар рӯи замин бузургтар аз фитнаи Дачқол набудааст.

Худованд ҳеч паёмбареро нафиристодааст, ки қавмаширо аз Дачқол натарсонида бошад ва ман охирин ва хотами паёмбарон ҳастам ва шумо ҳам охирин уммат ҳастед ва Дачқол ҳатман дар миёни шумо зуҳур хоҳад кард” (Саҳеҳ ҷомеул-сағир 6\237, шумораи: 7753)

Матлаби дуввум: Сабаби ном ниҳодани ӯ ба Масеҳи Дачқол

Ибни Асир мегӯяд: Дачқолро аз ин сабаб масеҳ мегӯянд, ки як чашми он масеҳ (ҳам сатҳ ва мамсуҳ) аст ва масеҳ ба касе мегӯянд, ки як тарафи рӯяш на чашме дошта бошад ва на абру. Масеҳ (Масих) бар вазни фаъил ба маънои мафъул аст. Бар хилофи Исо ибни Марям (а) ӯро аз ин ҷиҳат масеҳ меноманд, ки масҳ карда ва даст кашидан бар беморон, беморро (бо иҷозати Худованд) шифо меод. Бинобар ин масеҳ (масих) дар ҳаққи Исо ибни Марям (а) бар вазни фаъил ба маънои фойил аст ва дар ҳаққи Дачқол ба маънои каззоб ва дурӯғӣ аст.

Ибни Ҳаҷар мегӯяд: Чун Дачқол ҳақро ба ботил мепӯшонад ва ҳақиқатро китмон мекунад, Дачқол номида мешавад. Арабҳо мегӯянд:

دجل الإناء بالذهب إذا طلاه

“Зарфро бо оби тилло пӯшонид”

Ибни Дурайд мегӯяд: Дачқолро аз он ҷиҳат Дачқол мегӯянд, ки ҳақро ба василаи дурӯғаш мепӯшонад ва баъзеҳо мегӯянд: Ваҷҳи тасмияи Дачқол ин аст, ки ба дуртарин нуқтаи замин сафар мекунад, ё аз ин ҷиҳат, ки ӯ бо сафарҳои худ тамоми заминро мепӯшонад. (Фатҳул-борӣ 11\19)

Матлаби севвум: Авзои мусалмонон дар замони зуҳури Дачқол

Андаке пеш аз зуҳури Дачқол мусалмонон дорои азамат ва шукӯҳе хоҳанд буд ва чунон бармеояд, ки ҳадафи зуҳури Дачқол поён додан ба ин азамат ва қудрат аст. Дар он рӯзгор мусалмонон бо Рум сулҳ мекунанд ва ҳамаи мусалмонон ва румиҳо алайҳи як душмани муштарак меҷанганд ва пирӯз мешаванд. Сипас ҷанг миёни мусалмонҳо ва салибиҳо шуруъ мешавад. Дар Сунани Абудовуд аз Зй-михбар (р) нақл аст, ки мегӯяд: Аз Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) шунидам, ки мефармуд:

(ستصلحون الروم صلحا آمنا فتغزون أنتم وهم عدوا من ورائكم فتنصرون وتغنون وتسلمون ثم

ترجعون حتى تنزلوا بمرج ذي تلول فيرفع رجل من أهل النصرانية الصليب فيقول: غلب الصليب فيغضب

رجل من المسلمين فيدقه فعند ذلك تغدر الروم وتجمع للملحمة " وزاد بعضهم: " فيثور المسلمون إلى أسلحتهم فيقتتلون فيكرم الله تلك العصاة بالشهادة)

Дар ояндаи наздик шумо мусалмонон бо румиҳо сулҳи мусолимамомезеро анҷом медиҳед, шумо ва онҳо дар баробари душман муттаҳид шуда алайҳи онҳо мечангед ва дар ниҳоят пирӯз мешавед. Амволи ғаниматро ба даст меоред, сипас ба сӯи хона ва кошона ба роҳ меафтед то ба “Мараҷи зй-талул” мерасед, дар онҷо таваққуф мекунад, як марди насронӣ салибро бармедорад ва меғӯяд: Салиб ғалаба пайдо кардааст. Марде аз мусалмонҳо ба хашм омада салибро мешиканад ва онгоҳ румиҳо бо макру ҳила алайҳи мусалмонон омодаи ҷанг мешаванд”

Дар ривояти дигаре омадааст: Мусалмонҳо бо аслиҳаҳои худ ҳамла мекунанд, даргирӣ шуруъ мешавад ва Худованд ин гурӯҳи аз мусалмононро ба мақоми баланди шаҳодат мерасонад. (Мишкотул-масобих 3\18, шумораи: 5428)

Он рӯзҳо шумо хоҳед дид, ки мусалмонҳо қудратманд ҳастанд, онон чиҳод мекунанд ва пирӯз мешаванд ва ба саломат ба хонаҳояшон бармегарданд ва мебинанд онон ба ҳар қиммат пойбанди дини худ ҳастанд. Насронӣ вақте салибро баланд мекунад чунин мепиндорад, ки пирӯзии мусалмонон дар сояҳои салиб буда ва ба хотири он таҳаққуқ ёфтааст. Мусалмони ғайратманде баланд шуда салибро мешиканад ва гурӯҳи мусалмонон бо бардоштани аслиҳаҳои худ ба румиҳо ҳамла мебаранд ва бо вучӯди камии лашкар ба ҷанг ва пайкор мепардозанд. Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) онҳоро шаҳид медонад ва Худованд ин шаҳодатро мучиби тақрим ва таъзими онҳо қарор медиҳад. Румиҳо алайҳи мусалмонон макру ҳила мекунанд ва ҷараёнҳои баъдӣ боиси вуқуи ҷангу куштор ва хунрезӣ мешавад.

Даргирӣ ва фатҳи Қустантиния

Малҳама маъракаи бузурге аст, ки миёни мусалмонон ва салибиён рух медиҳад. Дар ҳадиси гузашта ба сабаби даргирӣ ва иллоти ҷанг ишора шуд. Ҳадисҳои фаровоне пиромуни ин маъракаи ваҳмнок ва наҳваи сабру таҳаммули мусалмонон ва пирӯзии муъминон дар ин маърака бар душманон, ривоят шудааст. (Дар ҳадисҳои набавӣ баён шудааст, ки дар охири замон румиён хеле зиёд мешаванд. Дар Муснади Имом Аҳмад ва Саҳеҳи Муслим омадааст, ки Паёмбар

(Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) фармуд: (تقوم الساعة و الروم اكثر عدداً) “Қиёмат дар ҳоле барпо мешавад, ки румиён аз ҳама бештар ҳастанд”. Саҳеҳи чомеул-сағир: 3\51)

Чунин пайдост, ки теъдоди зиёде аз масеҳиёни ҳақиқӣ дар ин маърака душодуши муъминон ба ҷанг ва пайкор мепардозанд. Дар Саҳеҳи Муслим аз ҳазрати Абухурайра (р) ривоят шудааст, ки Паёмбар (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) фармуд:

(لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَنْزِلَ الرُّومُ بِالْأَعْمَاقِ أَوْ يَدَاقِقَ فَيَخْرُجَ إِلَيْهِمْ جَيْشٌ مِنَ الْمَدِينَةِ مِنْ خِيَارِ أَهْلِ الْأَرْضِ يَوْمَئِذٍ فَإِذَا تَصَافَوْا قَالَتْ الرُّومُ خَلُّوا بَيْنَنَا وَبَيْنَ الَّذِينَ سَبَّوْنَا مِنَّا نَقَاتِلُهُمْ فَيَقُولُ الْمُسْلِمُونَ لَا وَاللَّهِ لَا نُحِلِّي بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ إِخْوَانِنَا فَيَقَاتِلُونَهُمْ فَيَنْهَزِمُ ثُلُثٌ لَا يَتُوبُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ أَبَدًا وَيُقْتَلُ ثُلُثُهُمْ أَفْضَلُ الشُّهَدَاءِ عِنْدَ اللَّهِ وَيَفْتَتِحُ الثُّلُثُ لَا يَفْتَنُونَ أَبَدًا فَيَفْتَتِحُونَ قُسْطَنْطِينِيَّةَ فَبَيْنَمَا هُمْ يَفْتَسِمُونَ الْعِنَائِمَ قَدْ عَلَقُوا سُيُوفَهُمْ بِالزَّيْتُونِ إِذْ صَاحَ فِيهِمُ الشَّيْطَانُ إِنَّ الْمَسِيحَ قَدْ خَلَفَكُمْ فِي أَهْلِيكُمْ فَيَخْرُجُونَ وَذَلِكَ بَاطِلٌ فَإِذَا جَاءُوا الشَّامَ خَرَجَ فَبَيْنَمَا هُمْ يُعِدُّونَ لِلْقِتَالِ يُسَوِّونَ الصُّفُوفَ إِذْ أُقِيمَتِ الصَّلَاةُ فَيَنْزِلُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَمَّهُمْ فَإِذَا رَأَهُ عَدُوُّ اللَّهِ ذَابَ كَمَا يَذُوبُ الْمِلْحُ فِي الْمَاءِ فَلَوْ تَرَكَهُ لَأَنْذَابَ حَتَّى يَهْلِكَ وَلَكِنْ يَفْتُلُهُ اللَّهُ بِيَدِهِ فَيَرِيهِمْ دَمَهُ فِي حَرْبَتِهِ)

“Қиёмат барпо намешавад то инки румиҳо ба Аъмоқ ва Добиқ (номи ду мантиқа дар наздикии Ҳалаб ҳастанд) ҳамла накунад. Онгоҳ сипоҳе аз Мадина муштамил бар бехтарини мардуми рӯи замин алайҳи румиҳо дар сафи ҷанг меистанд. Вақте дар рӯ ба рӯи ҳам қарор мегиранд, румиҳо меғӯянд: Бигзоред то касоне, ки мардуми моро ба асорат гирифтанд бидушем. Мусалмонон меғӯянд: Савганд ба Худо, роҳи шуморо боз намекунем ва бародаронамонро ба шумо таслим намекунем. Мусалмонҳо алайҳи румиҳо мечанганд. Онҳо назди Худованд бехтарин шаҳидон ҳастанд ва як саввум ба пирӯзӣ мерасанд ва ҳаргиз дучори фитна нахоҳанд шуд ва Қустантинияро фатҳ мекунад. (Ин фатҳ ё пирӯзӣ ғайри фатҳе аст, ки тавассути Султон Муҳаммади Фотиҳ анҷом гирифтааст). Дар ҳамин лаҳза, ки мусалмонон машғули тақсими моли ғанимат мешаванд ва дар ҳоле, ки шамшерҳои мусалмонон ба дарахтҳои зайтун овезон шудааст, шайтон миёни мусалмонон нидо медиҳад, ки Даччол дар аҳлу аёли шумо ҷонишини шумо шудааст. Мусалмонҳо ҳаракат мекунад ва ин эълони шайтон дурӯғ аст. Вақте мусалмонҳо ба Шом (Сурия) мерасанд, Даччол зухур мекунад.

Дар ҳоле, ки мусалмонҳо худро барои пайкор алайҳи душман муҳайё мекунад, дар муқобил ҳам ба сафорои низомӣ мепардозанд, намоз барпо мешавад ва Исо ибни Марям фуруд меояд. Мардумро дар намоз имоматӣ мекунад. Вақте нигоҳи Дачҷол ба ҳазрати Исо ибни Марям меафтад монанди намак дар об маҳлул ва об мешавад. Агар ба ҳоли худ раҳо шавад нобуд ва ҳалок мегардад. Аммо ҳазрати Исо (а) ӯро мекушад ва найзаашро, ки олула бо хуни ӯст, ба мардум нишон медиҳад” (Муслим, китоби “Алфитан” 4\2221, шумораи: 2897)

Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) дар ҳадиси дигар перомуни ваҳмнок будани ин маърака ва фидокорие, ки мусалмонон дар ин маърака аз худ нишон медиҳанд, суҳан гуфтааст. Фидокорӣ ба ҳадде буд, ки гурӯҳҳои аз мусалмонон се рӯз пай дар пай то охирин қатраи хун ва то вопасин лаҳзаҳои зиндагӣ барои ҷон додан ва истиқболи марг рафтан, байъат мекунад. Чунон бармеояд, ки шумори мусалмонон дар он рӯз андак хоҳад буд, чун мусалмонон дар он маърака замоне ба пирӯзӣ мерасанд, ки аз ҷойҳои дигар имдод мерасад ва худ ба танҳои аз паси ин лашкар барнамеоянд.

Дар Саҳеҳи Муслим аз Абдуллоҳ ибни Масъуд (р) ривоят шудааст: Қиёмат барпо намешавад то мерос тақсим нагардад ва ғанимат шодобӣ ва хушҳолӣ ба бор наёварад ва баъд бо ишора ба тарафи Шом (Сурия) фармуд: Душман алайҳи мусалмонон ҷамъ мешавад ва мусалмонон низ дар баробари онҳо сафороӣ менамоянд. (Ин таҷаммуъ ба хотири ҷанг ва куштор хоҳад буд ва баъд аз ғадру ҳилаи румиҳо, ки дар ҳадиси гузашта ба он ишора шуд, таҳаққуқ хоҳад ёфт). Ровӣ (Ясир ибни Ҷобир) мегӯяд: Арз кардам, манзур аз душман, румиҳо ҳастанд? Абдуллоҳ ибни Масъуд (р) фармуд: Оре, дар он рӯз ҷанги иртидод шиддат пайдо мекунад, мусалмонон паймон мебанданд, ки ба яке аз ду некӣ -март ё пирӯзӣ- даст ёбанд, то инки шаб фаро мерасад ва фаро расидани шаб моневъ аз ҷанг мешавад ва ҳар ду гурӯҳ бидуни пирӯзӣ ба қароргоҳи худ бармегарданд. Мусалмонон шарт мекунад, ки ҳеҷ кас бидуни пирӯзӣ наметавонад баргардад вале бо фаро расидани шаб шарт ба итмом мерасад. Мусалмонон дубора шартро дар миён мегузоранд. То се рӯз ин куштор идома дорад, рӯзи чаҳорум ҳамаи мусалмонон алайҳи Рум саф гирифта таёр мешаванд. Ҷанги бисёр шадиде сурат хоҳад гирифт, ҷанге, ки монанди он дида нашудааст ё дида нахоҳад

шуд. Куштаҳо чунон зиёд мешаванд ва фазо чунон бадбӯ мешавад, ки ҳатто агар паранда аз канори онҳо бигзарад ҷон дода бар замин меафтад. Марде, ки сад фарзанд дошта бошад танҳо як фарзанд барояш боқӣ мемонад ва бақия дар ҷанг ҷони худро аз даст медиҳанд. Баъд аз ин ҳодиса чи ғанимате мояи хушҳолӣ мешавад ва кадом мерос тақсим мегардад? Дар ҳамин вазъият садое, ки бузургтар аз ин ҷанг аст ба гӯши онҳо мерасад. Мунодие нидо мекунад, ки Дачҷол дар фарзандон ва хонаводаҳо ҷонишини шумо шудааст. Моли ғанимат ва ҳарчиро, ки дар даст доранд раҳо мекунанд ва ба сӯи хонаҳо ба роҳ меафтанд. Даҳ марди ҷангӣ ва салаҳшур ба тарафи Дачҷол ба унвони муқаддимаи лашкар равона мешаванд. Ибни Аббос (р) мегӯяд: Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) фармуд:

(إِنِّي لَأَعْرِفُ أَسْمَاءَهُمْ وَأَسْمَاءَ آبَائِهِمْ وَأَلْوَانَ خِيُولِهِمْ هُمْ خَيْرُ فَوَارِسَ عَلَى ظَهْرِ الْأَرْضِ
يَوْمَئِذٍ أَوْ مِنْ خَيْرِ فَوَارِسَ عَلَى ظَهْرِ الْأَرْضِ يَوْمَئِذٍ)

“Ман номи ҷанговарон ва номи падарон ва ранги аспҳояшонро медонам. Онҳо дар он рӯзгор аз беҳтарин ҷанговарон хоҳанд буд” (Саҳеҳи Муслим, китоби “Алфитан” 4\2223, шумораи: 2899)

Дар Саҳеҳи Муслим дар бораи фатҳи Қустантиния аз Абухурайра (р) тафсили бештаре ба шарҳи зер омадааст. Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) фармуданд:

(سَمِعْتُمْ بِمَدِينَةِ جَانِبٍ مِنْهَا فِي الْبَرِّ وَجَانِبٍ مِنْهَا فِي الْبَحْرِ قَالُوا نَعَمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ لَا تَقُومُ السَّاعَةَ حَتَّى يَغْزَوْهَا سَبْعُونَ أَلْفًا مِنْ بَنِي إِسْحَاقَ فَإِذَا جَاءُوهَا نَزَلُوا فَلَمْ يُقَاتِلُوا بِسِلَاحٍ وَكَمْ يَرْمُوا بِسَهْمٍ قَالُوا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهِ أَكْبَرُ فَيَسْقُطُ أَحَدٌ جَانِبَيْهَا)

Оё дар бораи шаҳр¹, ки нисфи он дар хушкӣ ва нисфи дигараш дар баҳр қарор дорад чизе шунидаед? Ҳозирин гуфтанд: Оре, Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) фармуданд: Қиёмат барпо намешавад то инки ҳафтад ҳазор аз фарзандони ҳазрати Исҳоқ (а) алайҳи мардуми он диёр ҷиҳод накунанд. Ин

¹. Донишмандон мегӯянд: ин шаҳр Қустантиния аст, агарчи Паёмбари Худо номи онро баён нафармудаанд. Ба назарам расид, ки ин шаҳр Бондокия Итолиё бошад, зеро қисме аз хонаҳояш дар дохили дарё сохта шудааст ва қисмати дигар дар хушкӣ. Дар сафаре аз ҳар ду шаҳр дидан кардам, аммо ба назарам шаҳри Бондокия ба тафсири ҳадис наздиктар бошад. Худо донотар аст.

фарзандони Исҳоқ² ҳаргоҳ ворида шаҳр шаванд бо силоҳ намеҷанганд ва ҳеч тиреро намеандозанд, балки онҳо меғӯянд: “Ло илоҳа илаллоҳ”, бо гуфтани ин калима нисфи шаҳр суқут мекунад”

Савр (Савр ибни Зайди Дайли, яке а ровиёни ҳадис аст) меғӯяд: Ба гумони ман Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) фармуд: Ҳамон нисфе, ки тарафи баҳр аст баъди нисфи дуввум низ бо гуфтани калимаи “Ло илоҳа илаллоҳ валлоҳу акбар” суқут мекунад. Дафъаи саввум, ки калимаи мазкур гуфта мешавад дарвозаи шаҳр боз мешавад ва мусалмонон ворида шаҳр мешаванд ва амволи ғаниматро ба даст меоранд. Дар ҳамин ҳол, ки машғули тақсими ғанимат ҳастанд касе нидо дармедихад: Эй мардум муроқиб бошед, ки Дачҷол зуҳур кардааст. Дар ин ҳангом ҳама чизро раҳо карда ба сӯи хонаҳояшон бармегарданд.

Матлаби чорум: Қаҳтӣ ва гуруснагӣ қабл аз зуҳури Дачҷол

Пеш аз зуҳури Дачҷол мардум ба шиддат гирифтори офат ва мусибатҳои фаровоне мешаванд, борон аз осмон бар замин намеборад ва замин гиёҳ ва дарахт намерӯёнад. Дар Сунани Ибни Моҷа, Саҳеҳи ибни Ҳузайма ва Мустадраки Ҳоким аз Абуумома аз Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) ривоят шудааст, ки Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) фармуд:

(إِنَّ قَبْلَ خُرُوجِ الدَّجَالِ ثَلَاثَ سِنَوَاتٍ شِدَادٍ يُصِيبُ النَّاسَ فِيهَا جُوعٌ شَدِيدٌ يَأْمُرُ اللَّهُ السَّمَاءَ فِي السَّنَةِ الْأُولَى أَنْ تَحْبِسَ ثُلْثَ مَطَرِهَا وَيَأْمُرُ الْأَرْضَ فَتَحْبِسُ ثُلْثَ نَبَاتِهَا ثُمَّ يَأْمُرُ السَّمَاءَ فِي الثَّانِيَةِ فَتَحْبِسُ ثُلْثِي مَطَرِهَا وَيَأْمُرُ الْأَرْضَ فَتَحْبِسُ ثُلْثِي نَبَاتِهَا ثُمَّ يَأْمُرُ اللَّهُ السَّمَاءَ فِي السَّنَةِ الثَّلَاثَةِ فَتَحْبِسُ مَطَرَهَا كُلَّهُ فَلَا تُقَطِرُ قَطْرَةً وَيَأْمُرُ الْأَرْضَ فَتَحْبِسُ نَبَاتَهَا كُلَّهُ فَلَا تُنْبِتُ خَضِرَاءَ

² . Имом Нававӣ дар шарҳи Муслим (44\18) меғӯяд: Қозӣ меғӯяд: дар ҳамаи аҳодиси Муслим баён шудааст, ки наводағони Исҳоқ (а) аст, бархе дигар меғӯянд аз наводағони Исмоил (а) аст. Албатта сиёқ ва мафҳуми ҳадис ин дидгоҳро таъйид мекунад, чун он қавм араб ҳастанд ва наводағони Исҳоқ (а) араб нестанд.

Ман меғӯям: Ишколе дар ин ҳадис вучӯд надорад, чун ин дин барои ҳамаи мардум аст ва Худованд қудрати худро ба ҳар касе дӯст дошта бошад медиҳад. Муҳаммади Фотиҳ сесада сол баъд аз Нававӣ Қустантинияро фатҳ кард ва бештар сарбозонаш ғайри араб буданд, мушките надорад, ки ин чараён бори дигар тавассути ғайри араб ба вуқӯъ бипайвандад. Албатта дар ҳадиси гузашта ин матлаб таъйид мешавад, чун румиён ба мусалмонон меғӯянд: бигзоред бародарони худро, ки ворида лашкари шумо шудаанд ба қатл бирасонем.

فَلَا تَبْقَىٰ ذَاتٌ ظَلْفٍ إِلَّا هَلَكَتْ إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ قِيلَ فَمَا يُعِيشُ النَّاسُ فِي ذَلِكَ الزَّمَانِ قَالَ
التَّهْلِيلُ وَالتَّكْبِيرُ وَالتَّسْبِيحُ وَالتَّحْمِيدُ وَيُجْرَىٰ ذَلِكَ عَلَيْهِمْ مُجْرَىٰ الطَّعَامِ

“Пеш аз зухури Даччол се сол қахти, ки мардум ба шиддат дар он дучори гуруснагӣ мешаванд пеш хоҳад омад, соли аввал Худованд ба осмон амр мекунад, ки як саввум боришро мутаваққиф созад ва ба замин дастур медиҳад, ки як саввум гиёҳонашро сабз накунад. Дар солҳои дуввум ва саввум низ чунин мешавад ва дар поёни се сол ҳеҷ қатрае бар замин намеафтад ва ҳеҷгуна донҳо аз замин сабз намешавад. Ҳеҷ ҳайвони сумдоре бар замин зинда намононад. Ҳама аз байн мераванд. Касе арз кард: Эй Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) мардум дар ин муддат чигуна ва ба чи василае зиндагии худро мегузаронанд? Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) фармуд: Бо таҳлил ва тақбирӯ ҳамд, ин калимот ҷойгузини ғизо мешаванд” (Саҳеҳул-ҷомеъ 6\277, шумораи: 7752)

Матлаби панҷум: Вижагиҳо ва нишонаҳои Даччол

Даччол иддиои рубубият мекунад ва барои ривоч додани ботилҳои худ амалҳои хориқулодаеро анҷом медиҳад, ҳатто шахсе, ки назди ӯ меояд гумон мекунад ҷараёни Даччол бар вай пинҳон намешавад ва ботили ӯ таъсире надорад. Аммо вақте аъмоли хориқулодаи ӯро мебинад таслим мешавад ва аз ӯ пайравӣ мекунад. Дар Сунани Абудовуд бо санади саҳеҳ аз Имрон ибни Ҳусайн ривоят шудааст, ки Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) фармуд:

(مَنْ سَمِعَ بِالذَّجَالِ، فَلْيُنَأْ مِنْهُ، فَوَاللَّهِ إِنْ الرَّجُلَ لِيَأْتِيَهُ وَهُوَ يَحْسِبُ أَنَّهُ مُؤْمِنٌ، فَيَتَّبِعُهُ، مِمَّا
يَبْعَثُ بِهِ مِنَ الشَّبَهَاتِ، أَوْ لَمَّا يَبْعَثُ بِهِ مِنَ الشَّبَهَاتِ)

“Ҳар кас дар бораи Даччол мешунавад бояд аз вай дури кунад. Ба Худо савганд инсон мусалмон пеши ӯ меояд ва мепиндорад, ки мусалмон аст, вале вақте назди ӯ меояд аз шубҳоти илқошудаи ӯ пайравӣ мекунад” (Ҷомеул-усул 10\356, шумораи: 7846)

Ҳар кас бо диққат Даччолро мавриди мутолиа қарор диҳад медонад, ки Даччол ботил аст ва сифоти рубубият дар он таҳаққуқ наёфтаанд. Ҳар чанд тавассути ӯ корҳои хилофи оддат сурат мегирад, чун Даччол башар ва нотавон аст, меҳурад, менӯшад, меҳобад ва ниёз ба рафтани ҳоҷат дорад. Ҳар кас чунин ҳолате

дошта бошад чи гуна метавонад худо, маъбуд ва рабби коинот бошад? Ҳоло онки ӯ ниёзманд ба коинот аст!

Бо ин вучӯд Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) бисёре аз аломот ва вижагиҳои онро барои мо баён фармудааст то мусалмоне, ки Даҷқол дар замони онҳо зухур мекунад, ӯро шинохта ва дар доми фиреби ӯ гирифта нашавад.

Вижагиҳои барҷастаи Даҷқол

Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) ба гунае Даҷқолро муаррифӣ кардааст, ки кӣ ва чигунагӣ ва сифоти қиёфаи ӯ равшан шудааст. Дар Саҳеҳи Бухорӣ аз Абдуллоҳ ибни Умар (р) ривоят шудааст, ки Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) Даҷқолро дар хоб дид ва ӯро чунин тавсиф фармуд: Марде тануманд ва сурхранг аст, мӯйҳои сараш печида ва як чашмаш нобиност. Чашми кури ӯ ба тарафи берун барҷаста ва монанди донаи ангуре аст, ки рӯи об мебошад, аз нигоҳи симову сурат ва қиёфа монандии зиёде ба Ибни Қатани Ҳузоъӣ дорад. (Саҳеҳи Бухорӣ, китоби “Алфитан”. Фатҳул-борӣ: 13\90)

Дар Муснади Аҳмад ва Сунани Абудовуд бо санади саҳеҳ аз Убода ибни Сомит ривоят аст, ки Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) фармуд:

(إني حدثكم عن الدجال حتى خشيت أن لا تعقلوا، أن مسيح الدجال رجل قصير أفحج جعد أعور مظموس العين وإنه أعور العين، ليست بناتئة ولا حجرا، واعلموا أن الله عز وجل ليس بأعور، وأنكم لن تروا ربكم حتى تموتوا)

“Ман дар бораи Даҷқол барои шумо суҳбат кардам то инки эҳтимол додам мутаваҷҷиҳ нашудаед. Инак ба шумо мегӯям, ки Масеҳи Даҷқол марди кутоҳқаде аст, мӯйҳои печида дорад, дорои як чашм аст ва чашми ӯ бенур аст, беабру аст, барҷаста нест. Агар дучори мушкил шудед, бидонед, ки Парвардигори шумо як чашма нест ва танҳо дар қиёмат қодир ба дидани ӯ хоҳед буд” (Саҳеҳ ҷомеул-сағир: 2\318, шумораи: 2455)

Якчашм будани Даҷқол

Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) бар тавсифи ду чашми Даҷқол хеле таъкид фармудааст, чун ҳарчанд битавонад аз дигар сифату вижагиҳои худро раҳо созад, ҳаргиз наметавонад чашмҳои худро пинҳон кунад. Чашмҳо дар маърази диди умум қарор

мегиранд. Ҳар кас онҳоро мебинад ва вижагиҳои чашм ошкор ва пинҳон шудани нестанд. Ҳадисиҳои гузашта ишорае перомуни маъюб будани чашми Дачқол дошанд. Дар бархе ривоёт омадааст, ки чашми аъвари (кури) Дачқол чашми росташ аст ва дар баъзе ривоёт чашми чап.

Кур будани чашми рост бештар маъруф аст, чун ҳадисиҳои мутафакқун алайҳ ҳастанд. Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) чашми кури Дачқолро ба чашми хомӯш ва бехосият ташбеҳ кардааст. Дар ҳадисе омадааст, ки чашми ростии ӯ барҷаста ва қобили пинҳон кардан намебошад. Монанди нухоае (балғам), ки рӯи девори соф ва гачқоришуда бияфтад.

Дар Саҳеҳи Муслим аз ҳазрати Абдуллоҳ ибни Умар (р) дар бораи Дачқол омадааст:

(أَعْوَرَ الْعَيْنِ الْيُمْنَى كَأَنَّهَا عِنَبَةٌ طَافِيَةٌ)

“Чашми росташ кур аст ва монанди донаи ангуре аст, ки рӯи об шино мекунад” (Бухорӣ, китоби “Алфитан” боби “Дачқол”. Фатҳул-борӣ 13\90. Муслим, китоби “Алфитан” боби “зикри Дачқол” 4\2247)

Дар ҳадиси Абусаъид омадааст:

(وعينه اليمنى عوراء جاحظه لا تحفي كانها نخاعه في حائط مجصص، عينه اليسرى كانها

كوكب دري)

“Чашми ростии ӯ барҷаста ва қобили пинҳон кардан намебошад, монанди нухоае (балғам), ки рӯи девори гачқоришуда бияфтад. Чашми чапаш монанди кавкаби дуррӣ аст” (Фатҳул-борӣ: 13\98)

Имом Нававӣ ривоёти мутаоризро ин гуна тавҷеҳ намудааст: Тамоми ривоёте, ки ҳокӣ аз кур будани ду чашми Дачқол ҳастанд, ба дараҷаи сихат расидаанд. “Авро” ба маънои маъюб будани чашм аст, бинобар ин тавсиф кардани чашми Дачқол ба авр (маъюб) яъне ҳар ду чашмаш мушқил доранд. Дар баъзе ривоёти дигар омадааст, ки чашми ростии ӯ кур аст ва дар бархе ривоёти дигар омадааст, ки чашми чапи ӯ кур аст. Дар баъзе ривоёт омадааст: «احداهما طافيه» (тофия) яъне чашми ӯ дид надорад. Дар бораи чашми дигари ӯ омадааст: «الاخري طافيه» (тофия) ба маънои зоҳир ва барҷаста. Пас ду чашми Дачқол бар асоси изҳороти Имом Нававӣ яке фоқиди нур ва дид ва дигаре ҳарчанд кур нест аммо дорои ихтилолу айб аст. Дар

ривояти Муслим омадааст: Чашме, ки фоқиди нур ва дид аст, ҳамон чашми мамсуҳ аст. Рӯи онро чилде ғализе пӯшонида ва тавони диданро аз он гирифтааст.

Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) чашми бинояшро ин гуна тавсиф мекунад: Чашми ӯ сабз ва монанди шиша ба назар мерасад. (Силсилатул аҳодиса ас-саҳиҳа 4\477, шумораи: 1863)

Миёни ду чашми ӯ кофир навишта шудааст

Аломатҳои дигаре низ вучӯд дорад, ки Худованд Дачқолро дар партави он муаррифӣ намудааст. Албатта ин аломатро танҳо муъминон медонанд. Яъне онҳое, ки фоқиди басират ҳастанд, ин аломатҳоро намешиносанд. Манзур аз ин аломат ҷумлае аст, ки матни он «ك، ف، ر» мебошад ё «كافر». Дар Саҳеҳи Бухорӣ аз Анас (р) аз Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) нақл шудааст:

(مَا بُعِثَ نَبِيٍّ إِلَّا أَنْذَرَ أُمَّتَهُ الْأَعْوَرَ الْكَذَّابَ إِلَّا إِنَّهُ أَعْوَرٌ وَإِنَّ رَبَّكُمْ لَيْسَ بِأَعْوَرَ وَإِنَّ بَيْنَ عَيْنَيْهِ مَكْتُوبٌ كَافِرٌ)

“Ҳеҷ паёмбаре маъбус нашудааст магар инки умматашро аз аъвари каззоб (кури дурӯғгӯ) барҳазар доштааст. Огоҳ бошед, ки Дачқол аъвар аст ва Парвардигори шумо аъвар нест ва миёни ду чашми ӯ калимаи кофир навишта шудааст” (Бухорӣ, китоби “Алфитан” боби “зикри Дачқол”. Фатҳул-борӣ 13\90)

Мушобиҳи ин ҳадис, ҳадисе аст, ки Имом Бухорӣ онро нақл кардааст. Бар асоси изҳороти Имом Нававӣ муҳаққиқон бар ин ақидаанд, ки ин навишта комилан маълум ва мушаххас аст, аз ҷумлаи аломатҳои мебошад, ки баёнгари қуфри қатъӣ, кизб ва ботил будани ӯст. Худованд онро барои ҳар муъмин чи босавод ё бесавод зоҳир мекунад ва аз касоне, ки қасди шақоват ва воқеъ шудан дар фитани ӯро дошта бошад, пинҳон медорад.

Қозӣ Аёз ихтилофи бузургонро дар ин маврид нақл мекунад ва мегӯяд: Гурӯҳе гумон мекунад, ки навиштаи зоҳирӣ ва ҳақиқӣ аст ва бархе ҳам бар ин гумон ҳастанд, ки маҷоз аст ва барои таъкиди дидгоҳи худ ба ин ҳадис истидлол мекунад, ки Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) фармуд: Ҳамаи муъминон онро мехонанд босавод бошанд ё бесавод, вале ин дидгоҳ заиф аст. (Шарҳи Нававӣ бар Муслим: 18\60)

Дачҷол ворис надорад

Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) фармудааст, ки: Дачҷол ақим (бефарзанд) аст ва фарзанде надорад. (Шарҳи Нававӣ бар Муслим: 4\2242-2243))

Матлаби шашум: Даъвои рубубияти ӯ ботил аст

Бо тавачҷуҳ ба сифоти вижагиҳои Дачҷол, ки ҳикоят аз маъюб ва нақси шадиди ӯ доранд, чи гуна ин махлуқи нотавон ва мустаманд метавонад раб бошад ва иддиои рубубият кунад. Ӯ иддио мекунад, ки ӯ раби мардум аст ва ҳоло онки Парвардигори мардум дар дунё қобили дидан нест. Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) мефармояд:

(تَعَلَّمُوا أَنَّهُ لَنْ يَرَى أَحَدًا مِنْكُمْ رَبَّهُ عَزَّ وَجَلَّ حَتَّى يَمُوتَ)

“Бидонед ҳеч кадоми аз шумо то қиёмат Парвардигорашро дар дунё намебинад” (Саҳеҳи Муслим, китоби “Алфитан” 4\2245)

Илова бар ин Дачҷол нақсу айби модарзодӣ дорад. Масалан айби курии ӯ бар касе пӯшида нест. Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) мефармояд:

(إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لَيْسَ بِأَعْوَرَ أَلَا إِنَّ الْمَسِيحَ الدَّجَالَ أَعْوَرُ عَيْنِ الْيَمْنَى كَأَنَّ عَيْنَهُ عِنَبَةٌ طَافِيَةٌ)

“Худованд бар шумо пинҳон намешавад. Худованд аъвар нест, вале чашми рости Дачҷол аъвар аст. Чашми ӯ монанди донаи ангуре аст, ки рӯи об шино мекунад” (Бухорӣ, китоби “тавҳид” боби “قول الله: لتصنع على عيني”. Фатхул-борӣ: 13\389)

Аз чумлаи сифоти маъюби Дачҷол, ки дар аҳодис матраҳ шудааст, «افحج» (афҳач) аст. «فحج» (фаҳач) бар фосилаи зиёд миёни ду соқи пои инсон гуфта мешавад, ё фосилаи зиёд миёни ду фаҳз ва рон ва баъзе онро фосилаи наздик миёни ду по ҳамроҳ бо дурии соқҳо тафсир кардаанд. Баъзеҳо мегӯянд: «افحج» (афҳач) ба касе мегӯянд, ки дар пояш қачӣ бошад. (Фатхул-борӣ: 13\97)

Ибни Арабӣ мегӯяд: Вучӯди сифоти нақс дар васфи Дачҷол далел бар ин аст, ки ӯ маҳкум ба нақс аст ва наметавонад навоқисро аз худ дур кунад. Агар ӯ раб мебуд метавонист навоқисро аз худ дур кунад. Барнадоштани сифоти нақс аз худ далели худо ва раб набудан аст ва инки тавони зудудани навоқисро аз вучӯди худ надорад.

Таъкиди Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) бар кур будани Дачқол аз он чихат аст, ки асари курӣ дар ӯ ошкор ва диданӣ аст. Олим ва чоҳил метавонад онро дарк кунад ва касоне, ки далоили ақлиро дарк намекунанд ба роҳатӣ метавонанд асари куриро дарёбанд, ҳарчанд оқилон ба роҳатӣ метавонанд ҳақиқати Дачқолро дарк кунанд.

Матлаби ҳафтум: Имконот ва васоили фитнаи Дачқол

Дачқол муддаии худовандӣ аст ва имконоти аҷибро дар ихтиёр дорад, ки сабаби фитнаи бузург барои мардум мешавад ва аз ҷумлаи ин абзор ва имконоташ ин аст:

1. Ҳаракати босуръати ӯ бар рӯи замин

Дар ҳадиси Навос ибни Самъон, ки Муслим онро ривоят кардааст дар мавриди суръати рафтор ва интиқоли Дачқол аз Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) савол шуд, Паёмбар (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) фармуд:

(كَالغَيْثِ اسْتَدْبَرْتَهُ الرِّيحُ)

“Монанди абре аст, ки бод онро ба ҳаракат дармеоварад”

Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) баён кардааст, ки Дачқол дар атрофи замин меравад, ба тамоми шаҳрҳои дунё ба ҷуз Макка ва Мадина сафар мекунад. Дар ҳадиси Бухорӣ ва Муслим омадааст: Дачқол ғайр аз Макка ва Мадина тамоми шаҳрҳоро мепаймояд.

Дар ҳадиси Абуумома, ки Ибни Моҷа, Хузайма, ва Ҳоким онро нақл кардаанд, чунин омадааст:

(إِنَّهُ لَا يَبْقَى شَيْءٌ مِنَ الْأَرْضِ إِلَّا وَطِئَهُ وَظَهَرَ عَلَيْهِ إِلَّا مَكَّةَ وَالْمَدِينَةَ لَا يَأْتِيهِمَا مِنْ نَفْبٍ مِنْ نِقَابِهِمَا إِلَّا لَقِيَتْهُ الْمَلَائِكَةُ بِالسُّيُوفِ صَلْتَةً)

“Ҳеҷ нуқтае аз замин боқӣ наместонад магар инки Дачқол ба онҳо сар мезанад ва бар он ғалаба мекунад, ба ҷуз Макка ва Мадина. Аз ҳар нуқтае, ки бихоҳад вориди ин шаҳр шавад фариштагон бо шамшерҳои бараҳна ҷилави ӯро мегиранд” (Саҳеҳ ҷомеул-сағир 6\275, шумораи: 7752)

2. Биҳишт ва дӯзахи Дачқол

Аз ҷумлаи абзори фиреби Дачқол чизе шабеҳ ва монанд ба биҳишт ва дӯзах ё дарёе монанди об ва дарёе монанди оташ аст, ки онро ба ҳамроҳи худ дорад. Ҳақиқати амр хилофи воқеият мебошад. Ончиро, ки мардум ба сурати оташ мебинанд дар воқеъ оби хунук аст ва ҳақиқати ончи, ки мардум онро оби хунук мебинанд, оташи сӯзон аст.

Дар Саҳеҳи Муслим аз ҳазрати Ҳузайфа (р) ривоят аст, ки Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) фармуданд:

(معه (أي الدجال) جنة ونار فواره جنة وجنته نار)

“(Дачқол) бо худ биҳишт ва дӯзах дорад, дӯзахаш биҳишт ва биҳишти ӯ дӯзах аст” (Муслим, китоби “Алфитан”, боби зикри Дачқол: 4\2248, шумораи: 2934)

Инчунин дар Саҳеҳи Бухорӣ ва Муслим аз ҳазрати Ҳузайфа (р) ривоят аст, ки Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) фармуданд:

(إِنَّ مَعَهُ مَاءً وَنَارًا فَنَارُهُ مَاءٌ بَارِدٌ وَمَاؤُهُ نَارٌ)

“Дачқол об ва оташ бо худ дорад, оташи ӯ дар воқеъ хунук аст ва оби ӯ дар воқеъ оташ аст” дар ривояти Муслим омадааст: “ فلا “Пас худро ба ҳалокат наяндоzed” (Бухорӣ, китоби “Алфитан” боби “зикри Дачқол”. Фатҳул-борӣ 13\90, Муслим китоби “Алфитан” боби “зикри Дачқол” 4\2249, шумораи: 2934)

Дар ривояти дигари Муслим, ки инчунин онро аз ҳазрати Ҳузайфа (р) ривоят мекунад, омадааст: Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) фармуданд:

(لَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا مَعَ الدَّجَالِ مِنْهُ مَعَهُ نَهْرَانِ يَجْرِيَانِ أَحَدُهُمَا رَأْيِي الْعَيْنِ مَاءٌ أبيضٌ وَالْآخَرُ رَأْيِي الْعَيْنِ نَارٌ تَأْجِبُ فِيمَا أَدْرَكَنَّ أَحَدٌ فَلَيَاتِ النَّهْرَ الَّذِي يَرَاهُ نَارًا وَلِيَعْمَضَ ثُمَّ لِيَطْأَطِئَ رَأْسَهُ فَيَشْرَبُ مِنْهُ فَإِنَّهُ مَاءٌ بَارِدٌ)

“Ман чизҳои ҳамроҳи Дачқолро аз худаш беҳтар медонам. Ӯ ду дарёи равон дорад. Як дарё дар зоҳир оби гуворо ва сафед аст ва дарёи дигар дар зоҳир оташи шуълавар. Агар касе аз шумо дар замони зуҳури Дачқол зинда бимонад, ончиро, ки дар зоҳир оташ аст, ихтиёр кунад, чашро поён гирифта ва аз он бинӯшад, чун он оташ дар воқеъ оби хунук аст” (Муслим, китоби “Алфитан” 4\2252, шумораи: 2937)

Дар ҳидиси дигари имом Муслим омадааст, ки Дачқол зухур мекунад, бо худ об ва оташ дорад. Ончиро, ки мардум ба сурати об мебинанд дар воқеъ оташ аст, ки месӯзонад ва ончиро, ки мардум ба сурати оташ мебинанд, оби хунук ва ширин аст. Ҳар кас аз шумо замони Дачқолро дарёбад, ончиро, ки ба сурати оташ мебинад ихтиёр кунад, зеро дар воқеъ оби ширин ва покиза аст. (Муслим, китоби “Алфитан”)

Аз нусус чунин бармеояд, ки мардум ҳақиқати чизхоро, ки Дачқол ба ҳамроҳи худ дорад намешиносанд. Ончи, ки мебинанд ҳикоят аз воқеияти амр надорад, балки мухолифи воқеият аст. Бинобар ин дар аҳодиси саҳеҳи Муслим чунин омадааст:

(إِنَّهُ يَجِيءُ مَعَهُ مِثْلُ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ فَالَّتِي، فالتى يقول: انها الجنة هي النار)

“Дачқол намунаи биҳишт ва дӯзахро ба ҳамроҳ дорад, чизе, ки биҳишт аст дар воқеъ дӯзах аст” (Муслим, китоби “Алфитан” шумораи: 2936)

3. Кумак гирифтаан аз шайтонҳо

Дачқол аз шайтонҳо ёри ва кумак меҷӯяд ва равшан аст, ки шайтонҳо хидмат барои касоне мекунад, ки дар ниҳояти ҷаҳолат ва гумроҳӣ ба сар бибаранд ва қоил ба бандагии ғайри Худованд бошанд. Дар саҳеҳи ибни Моҷа ибни Хузайма ва Мустадрак аз Абуумома (р) ривоят шудааст, ки Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) фармуд:

(وَإِنَّ مِنْ فِتْنَتِهِ أَنْ يَقُولَ لِأَعْرَابِيٍّ أَرَأَيْتَ إِنْ بَعَثْتُ لَكَ أَبَاكَ وَأُمَّكَ أَتَشْهَدُ أَنِّي رَبُّكَ فَيَقُولُ

نَعَمْ فَيَتَمَثَّلُ لَهُ شَيْطَانَانِ فِي صُورَةِ أَبِيهِ وَأُمِّهِ فَيَقُولَانِ يَا بُنَيَّ اتَّبِعْهُ فَإِنَّهُ رَبُّكَ)

“Аз ҷумлаи фитнаҳои Дачқол ин аст, ки ба инсони ҷоҳил ва аъробӣ меғӯяд: Оё агар ман падар ва модари мурдаи туро зинда кунам гувоҳӣ медиҳи, ки ман парвардигори ту ҳастам? Меғӯяд: Бале. Онгоҳ шайтонҳо ба сурати падар ва модари он марди аъробӣ дармеоянд ва меғӯянд: Эй фарзанди азизам аз ӯ пайравӣ кун, ҳамоно ӯ парвардигори ту аст.” (Саҳеҳ ҷомеул-сағир, 6\274, шумораи: 7752)

4. Итоати ҳайвонот ва ҷимодот аз Дачқол

Аз ҷумлаи абзори фитнаи Дачқол, ки Худованд ба василаи он бандагонашро меозмояд ин аст, ки ба осмон амр мекунад то

биборонад, ба замин дастур медиҳад то алаф бирӯёнад ва ба ҳайвонот амр мекунад то тобеи ӯ шаванд ва ба вайронаҳо амр мекунад то ганҷҳои пинҳонро зоҳир кунанд. Дар ҳамаи маврид аз ӯ итоат мешавад. Дар Саҳеҳи Муслим аз Навос ибни Самъон ривоят аст, ки Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) фармуданд:

(فَيَأْتِي عَلَى الْقَوْمِ فَيَدْعُوهُمْ فَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَجِيبُونَ لَهُ فَيَأْمُرُ السَّمَاءَ فَتُمْطِرُ وَالْأَرْضَ فَتَنْبِتُ فَتَرْوِحُ عَلَيْهِمْ سَارِحَتَهُمْ أَطْوَلَ مَا كَانَتْ ذُرًّا وَأَسْبَغَهُ ضُرُوعًا وَأَمَدَهُ خَوَاصِرَ ثُمَّ يَأْتِي الْقَوْمَ فَيَدْعُوهُمْ فَيَرُدُّونَ عَلَيْهِ قَوْلَهُ فَيَنْصَرِفُ عَنْهُمْ فَيُصْبِحُونَ مُمَجِلِينَ لَيْسَ بِأَيْدِيهِمْ شَيْءٌ مِنْ أَمْوَالِهِمْ وَيَمُرُّ بِالْحَرْبَةِ فَيَقُولُ لَهَا أَخْرِجِي كُنُوزَكَ فَتَتَّبَعُهُ كُنُوزُهَا كَيْعَاسِيبِ النَّحْلِ)

“Дачҷол назди мардум меояд, мардумро даъват мекунад, ба ӯ имон меоранд ва аз ӯ итоат ва пайравӣ мекунанд. Ба осмон амр мекунад биборад, ба замин дастур медиҳад гиёҳ ва дарахт бирӯёнад. Чорвоҳои мардум ба теъдоди бисёр зиёд ва бо пистонҳо пур аз шир ва бисёр фарбеҳ ҳамроҳ бо онон роҳ мераванд. Назди мардум меоянд, мардумро даъват мекунанд, мардум суханонашро рад мекунанд, мардум бекору бечиз мешаванд, чизе дар ихтиёри онҳо боқӣ наместонад. Аз канори вайронаҳо мегузарад ва хитоб ба онҳо меғӯяд: Ганҷҳои худро берун биоред. Ганҷҳои вайронаҳо монанди занбурҳои асал, ки аз маликаи худ пайравӣ мекунанд, аз ӯ пайравӣ хоҳанд кард” (Саҳеҳи Муслим, китоби “Алфитан” 4\2252, шумораи: 2937)

5. Куштан ва зинда кардан

Аз ҷумлаи абзори фиреби ӯ ин аст, ки фарди муъминро дар назари мардум мекушад ва сипас иддио мекунад, ки ӯро зинда мегардонад. Дар Саҳеҳи Бухорӣ аз Абусаъид (р) ривоят шудааст, ки Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) сухани бисёр зиёде перомуни Дачҷол барои мо баён кард ва фармуд:

(يَأْتِي الدَّجَالَ وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْهِ أَنْ يَدْخُلَ نِقَابَ الْمَدِينَةِ فَيَنْزِلُ بَعْضَ السَّبَاحِ الَّتِي تَلِي الْمَدِينَةَ فَيَخْرُجُ إِلَيْهِ يَوْمَئِذٍ رَجُلٌ وَهُوَ خَيْرُ النَّاسِ أَوْ مِنْ خِيَارِ النَّاسِ فَيَقُولُ أَشْهَدُ أَنَّكَ الدَّجَالُ الَّذِي حَدَّثَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَدِيثَهُ فَيَقُولُ الدَّجَالُ أَرَأَيْتُمْ إِنْ قَتَلْتُ هَذَا ثُمَّ أَحْيَيْتَهُ هَلْ تَشْكُونَ فِي الْأَمْرِ فَيَقُولُونَ لَا فَيَقْتُلُهُ ثُمَّ يُحْيِيهِ فَيَقُولُ وَاللَّهِ مَا كُنْتُ فِيكَ أَشَدَّ بَصِيرَةً مِنِّي الْيَوْمَ فَيُرِيدُ الدَّجَالُ أَنْ يَقْتُلَهُ فَلَا يُسَلِّطُ عَلَيْهِ)

“Даччол зухур мекунад. Ворид шудан ба Мадинаи мунаввара барояш мамнуъ хоҳад буд. Дар баъзе манотиқи санглох дар беруни Мадина таваккуф мекунад. Марде, ки дар он рӯзгор аз беҳтарини мо хоҳад буд, назди вай меояд ва мегӯяд: Ман гувоҳӣ медиҳам ту ҳамон Даччоле ҳасти, ки Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) мочарои туро барои мо баён кардааст. Даччол мегӯяд: Оё агар инро бидушам ва зинда гардонам боз ҳам шумо иддиои худо буданамро рад мекунед ва шакку тардид доред? Мардум мегӯянд: На хайр. Даччол он инсони мавриди назарро дар зоҳир мекушад ва сипас ӯро зинда мекунад, он мард мегӯяд: Акнун беш аз ҳар замони дигар ба ҳақиқати ту пай бурдам. Даччол бори дигар қасди куштани ӯро дорад аммо ин бор қудрати чунин кореро дар худ намебинад” (Бухорӣ, китоби “Алфитан”. Фатҳул-борӣ: 13\101. Муслим: 4\2256, шумораи: 2938)

Имом Муслим аз Абусаъиди Худрӣ (р) чунин ривоят мекунад: Даччол зухур мекунад, марди муъмине ба сӯи ӯ роҳсипор мешавад, мардони силоҳбадасти Даччол ӯро дида аз ӯ мепурсанд: Кучо меравӣ? Марди муъмин мегӯяд: Қасд дорам пеши он кас биравам, ки зухур кардааст (яъне Даччол). Ба ӯ мегӯянд: Оё ту ба парвардигори мо имон намеовари? Марди муъмин мегӯяд: Парвардигори мо пинҳон аст. Пайравони Даччол мегӯянд: Ӯро бидушед. Афроде аз пайравонаш хитоб ба ҳамдигар мегӯянд: Оё ӯ шуморо аз куштан манъ накардааст, магар касеро, ки худаш бидушад? Онгоҳ он марди муъминро назди Даччол мебаранд, вақте марди муъмин Даччолро мебинад, мегӯяд: Эй мардум! Ин Масеҳи Даччол аст, ҳамон Даччоле, ки Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) дар бораи он хабар додааст. Даччол дастур медиҳад ӯро бигиранд, бизананд ва захмӣ кунанд. Ӯро бар замин хобонида бисёр лату куб мекунанд. Онгоҳ аз ӯ мепурсанд: Оё имон намеовари? Он марди муъмин мегӯяд: Ту Масеҳи дурӯнӯ ҳасти. Даччол дастур медиҳад то он марди муъминро аз фарқи сар ба василаи арра ду пора кунанд. Даччол худ миёни он ду порра роҳ меравад ва мегӯяд: Баланд шав! Он ду пора бо ҳам васл шуда ба ҳолати аввалӣ бозмегардад. Даччол мепурсад: Оё ба ман имон оварди? Мегӯяд: Акнун туро беш аз пеш шинохтам. Сипас мегӯяд: Ин кор бо касе дигар баъд аз ман анҷом намегирад. Даччол он марди муъминро мегирад то забҳаш кунад, оҳани бузурге рӯи синааш мегузорад то начунбад, дасту пойҳояшро мебандад ва ба

зоҳир ўро дар оташ меандозад, вале дар воқеъ ў ба биҳишт андохта мешавад. Зеро дўзахи ў биҳишт аст. Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ў бод) фармуд: Ин марди муъмин назди Худо бузургтарин шаҳид аст. (Муслим, китоби “Алфитан” 4\2256, шумораи: 2938)

Матлаби ҳаштум: Маҳали зухури Дачқол

Дачқол аз машриқзамин, аз шаҳрҳои форси Хуросон зухур мекунад. Дар ҳадисе, ки Тирмизӣ, Ибни Моча, Ҳоким ва Аҳмад ва Зиё дар Мухтор аз ҳазрати Абубакри Сиддиқ (р) ривоят мекунад чунин омадааст, ки Паёмбар (Салому дуруди Аллоҳ бар ў бод) фармуд:

(إن الدجال يخرج من أرض بالمشرق، يقال لها: (خراسان) يتبعه قوم كأن وجوههم المجان

المطرقة)

“Дачқол аз машриқзамин, ҷое, ки ба он Хуросон гуфта мешавад, зухур мекунад. Касоне аз Дачқол пайравӣ мекунад, ки чехраҳояшон монанди сипари сайқалшуда аст” (Силсила ал-аҳодис ас-саҳиҳа: 4\122, шумораи: 1591)

Аммо мусалмонон замоне ўро мешиносанд, ки миёни Ироқ ва Шом (Сурия) мерасад. Дар ҳадиси Навос ибни Самъон омадааст: Дачқол дар як фосилаи миёни ду кишвар, Ироқ ва Шом зухур мекунад ба сӯи чап ва рост барои ривоч додани фитна меравад, эй бандагони Худо (дар баробари фитнаи Дачқол) собитқадам бошед. (Саҳеҳи Муслим, боби “зикри Дачқол” китоби “Алфитан”)

Матлаби нухум: Муддати будубоши Дачқол дар рӯи замин

Саҳобагон (р) дар бораи муддат ва замони будубоши Дачқол дар замин пурсиданд, Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ў бод) фармуданд: Чиҳил рӯз, як рӯз баробари як сол ва рӯзи дуввум баробари як моҳ ва рӯзи сеюм баробари як ҳафта ва дигар рӯзҳояш монанди рӯзҳои маъмулии шумо хоҳанд буд. Савол шуд: Эй Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ў бод) он рӯз, ки баробари як сол хоҳад буд оё намозҳои як рӯз барои мо кофӣ аст? Фармуданд: На хайр, он рӯзи тулониро бо рӯзҳои маъмулӣ муқоиса намуда (ба миқдори ҳар рӯз панҷ намоз) хонда шавад. (Ҷомеул-усул: 10\345, шумораи: 7839) (Муслим ва Абудовуд)

Посухи Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) ба саволи саҳобогон мабнӣ бар инки оё панҷ намоз дар он як рӯз, ки баробар ба як сол хоҳад буд кифоят мекунад ё не, ҳикоят аз он мекунад, ки рӯзҳо ҳақиқатан на маҷозан, ба андозаи як сол, як моҳ ва як ҳафта тулонӣ мешаванд.

Матлаби даҳум: Пайравони Дачҷол

Масеҳи Дачҷоли кур ва дурӯғӣ ҳамон подшоҳе аст, ки яҳудиҳо дар интизори расидани ӯ ҳастанд то дар даврони ӯ бар дунё ҳукумат кунанд. Дар Муснади Аҳмад аз Усмон ибни Абулҷос (р) ривоят шудааст, ки Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) фармуд:

(أكثر اتباع الدجال اليهود والنساء)

“Бештар пайравони Дачҷол яҳуд ва занон ҳастанд”

Дар ҳадиси Анас ибни Молик, ки имом Муслим онро дар Саҳеҳи худ овардааст, чунин омадааст: Ҳафтад ҳазор тан аз яҳуди Исфаҳон, ки абаи (ҷомаи) махсус доранд, аз Дачҷол пайравӣ мекунанд. (Муслим, китоби “Алфитан” 4\2266, шумораи: 2944)

Абунуайм мегӯяд: Яке аз маҳалаҳо ё қаряҳои Исфаҳон мавсум ба “яҳудия” буд. Зеро он қаря ё маҳалаи махсуси яҳудиҳо буд ва то замони Аюб ибни Зиёд ҳокими Миср дар даврони Маҳдӣ ибни Мансури Аббосӣ ҳамин вазъият идома дошт.

Мусалмонон дар бахше аз он сокин шуданд ва бахши дигари он ҳамчунон барои яҳуд боқӣ монд.

Номи Дачҷол назди яҳуд Масеҳ ибни Довуд аст. Яҳудиҳо иддио доранд, ки Масеҳ дар охири замон зухур мекунад ва ҳукуматаш дар дарё ва хушкӣ густариш пайдо мекунад ва дарёҳо ҳамроҳи ӯ ҳаракат мекунанд. Яҳудиҳо чунин иддио доранд, ки Дачҷол, нишоне аз нишонаҳои Худованд аст. Яҳудиён дар ин иддиои худ дурӯғ мегӯянд. Масеҳ ибни Довуд фаришта ё нишоне аз нишонаҳои Худованд нест, балки ӯ ҳамон масеҳи гумроҳкунанда аст. Албатта масеҳи ҳидоятгар ва роҳнамо Исо ибни Марям аст. Ҳазрати Исо (а) он масеҳи гумроҳ, яъне Дачҷол ва пайравони яҳудӣ ӯро ба қатл мерасонад.

Матлаби ёздаҳум: Маҳфуз мондани Макка ва Мадина аз Дачҷол

Дачҷол қасди рафтан ба Мадинаи мунаввараро мекунад, аммо наметавонад вориди Мадина шавад. Зеро Худованди муттаол Макка

ва Мадинаро аз Дачқол ва вабо ҳифозат кардааст ва муҳофизати ин ду шаҳри муқаддасро ба фариштагон супурдааст. Дар Саҳеҳи Бухорӣ аз ҳазрати Абухурайра (р) ҳадиси марфуъе нақл шудааст, ки дар вуруди шаҳри Мадинаи мунаввара фариштагон гумошта шудаанд то аз вуруди Дачқол ва вабо пешгири шавад.

Инчунин дар Саҳеҳи Бухорӣ аз ҳазрати Анас (р) ривоят аст: Тарсу бими Дачқол дохили Мадина намешавад. Он рӯз Мадинаи мунаввара ҳафт дарвозаи вурудӣ хоҳад дошт, ба ҳар дарвозае ду фаришта гумошта шудааст. (Бухорӣ, китоби “Алфитан”. Фатҳулборӣ: 13\90)

Дар Сунани Тирмизӣ ва Муснади Аҳмад аз ҳазрати Абухурайра (р) ривоят шудааст: Дачқол аз тарафи шарқ меояд ва қасди ворид шудан ба Мадинаи мунаввараро дорад, вақте ба пушти “Уҳуд” мерасад бо фариштагон бархурд мекунад, ҷиҳат ва масири худро ба сӯи Шом иваз мекунад ва дар онҷо ба ҳалокат мерасад. (Тирмизӣ ин ҳадисро саҳеҳ доништааст)

Дар Саҳеҳи Бухорӣ ва Муслим аз ҳазрати Анас (р) ривоят шудааст: (لَيْسَ مِنْ بَلَدٍ إِلَّا سَيَطُوهُ الدَّجَالُ إِلَّا مَكَّةَ وَالْمَدِينَةَ لَيْسَ لَهُ مِنْ نِقَابِهَا نَقْبٌ إِلَّا عَلَيْهِ الْمَلَائِكَةُ صَافِينَ يَحْرُسُونَهَا فَيَنْزِلُ بِالسَّبْخَةِ ثُمَّ تَرْجُفُ الْمَدِينَةُ بِأَهْلِهَا ثَلَاثَ رَجَفَاتٍ فَيُخْرِجُ اللَّهُ كُلَّ كَافِرٍ وَمُنَافِقٍ)

“Ҳеҷ шаҳре нест, ки Дачқол вориди он нашавад, магар Макка ва Мадина. Дар даромадгоҳи ин ду шаҳр фариштагоне гумошта шудаанд ва аз он нигоҳбонӣ мекунанд. Дачқол дар минтақаи шуразори аз заминҳои Мадина нозил мешавад. Шаҳри Мадина се бор ба ларза меояд. Ҳар кофир ва мунофиқе, ки дар Мадина зиндагӣ мекунад бо ин се ларза аз Мадина берун шуда ба тарафи Дачқол ба роҳ меафтанд” (Саҳеҳул-ҷомеъ: 5\99, шумораи: 7752)

Матлаби дувоздаҳум: Роҳи наҷот аз Дачқол

Дар мабҳасҳои гузашта баён намудем, ки мусалмонон андаке пеш аз зуҳури Дачқол дорои қудрату шавкати бузурге хоҳанд шуд ва вориди ҷангҳои хатарноке мешаванд ва ба пирӯзӣ даст меёбанд. Дачқол барои хотима додан ба ин қудрати бузург, ки бузурғтарин ҳукумати замони худро аз пой даровардааст, вориди арсаи набард мешавад. Мусалмонҳо дар он рӯзгор Қустантинияро фатҳ мекунанд. Шаётин мусалмонҳоро нидо медиҳанд, ки Дачқол дар хона ва манзилҳоятон ворид шуда ва ҷонишини шумо гаштааст.

Мусалмонон амволи ғаниматро раҳо карда ба сӯи хонаҳояшон бармегарданд. Сипас Дачқол дар ҳоле берун меояд, ки мусалмонон аслиҳаро бар замин нагузоштаанд, дар ҳамин ҳолат ҳазрати Исо (а) нозил мешавад ва мусалмононро дар ҳоли омодагӣ ва тадоруки ҷангӣ мебинад. Бар ҳар мусалмон воҷиб аст, ки ба нерӯҳои исломии ҳомили парчами ҷиҳод дар роҳи Аллоҳ бипайванданд ва барои дини Худо ҷиҳод кунад, ҳарчанд шароит ва авзоъ саҳт ва душвор бошад. Оре, ин ҳамон чизе аст, ки Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) моро ба он васият намудааст. Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) мегӯяд:

(إِنَّهُ يُخْرِجُ مِنْ خَلَّةٍ بَيْنَ الشَّامِ وَالْعِرَاقِ فَعَاثَ يَمِينًا وَعَاثَ شِمَالًا يَا عِبَادَ اللَّهِ اثْبُتُوا)

“Дачқол дар фосилаи миёни ду кишвар, яъне Ироқ ва Шом зухур мекунад. Ба рост ва чап фасодро тарвиҷ медиҳад. Эй бандагони Худованд, собитқадам бимонед” (Муслим: 2\2252, шумораи: 2937)

Мусалмонро ҷоиз нест назди Дачқол биояд, ҳарчанд ба худ эътимод дошта бошад. Зеро Дачқол шубуҳот ва ҳилаҳое бо худ дорад, ки имонро мутазалзил месозад. дар Сунани Абудовуд аз Имрон ибни Ҳусайн ривоят шудааст, ки Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) фармуданд:

(مَنْ سَمِعَ بِالذَّجَالِ فَلَيْنًا عَنْهُ فَوَاللَّهِ إِنَّ الرَّجُلَ لَيَأْتِيهِ وَهُوَ يَحْسِبُ أَنَّهُ مُؤْمِنٌ فَيَتَّبِعُهُ مِمَّا

يَبْعَثُ بِهِ مِنَ الشُّبُهَاتِ أَوْ لَمَّا يَبْعَثُ بِهِ مِنَ الشُّبُهَاتِ)

“Ҳар кас дар бораи Дачқол бишнавад аз ӯ дурӣ бичӯяд. Савганд ба Худо марди мусалмон назди ӯ меояд ва худро муъмин медонад аммо аз шубуҳоташ пайравӣ мекунад” (Ҷомеул-усул: 10\354, шумораи: 7846)

Касоне, ки тавони муқобила ва мубориза бо Дачқолро надоранд, метавонанд аз масири Дачқол фирор кунанд ва ин амал (яъне гурехтан аз Дачқол) дар он рӯзгор ба касрат анҷом мегирад, яъне бисёре аз мардум аз вай мегурезанд.

Дар Саҳеҳи Муслим аз Умми Шарик (р) ривоят шудааст: Аз Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) шунидам, ки мефармуд: Мардум ба хоҳири наҷот аз Дачқол ба кӯҳҳо фирор мекунанд. Агар мусалмон чора надошт, ғайри мубориза ва муқобила бо Дачқол онгоҳ бар вай лозим аст, ки собитқадам бимонад ва бо истидлол ва ҳуҷҷат аз ҳақ дифоъ кунад.

Дар ҳадисе омадааст: Агар Дачқол дар замоне, ки ман миёни шумо ҳастам зухур кунад, ман аз шумо дифоъ мекунам, агар замоне зухур кунад, ки ман миёни шумо набошам бояд ҳар шахс аз худаш дифоъ кунад. Албатта Худованд бехтарин ёвар ва мададгор аст.

Оре, Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) илм ва таълимотеро ба ҷой гузоштааст, ки воқеият ва ҳақиқати Дачқолро ба пуррагӣ равшан месозад. Бояд бидонем, ки Дачқол ҷисм аст ва қобили дидан ва мушоҳида мебошад, ӯ меҳурад ва менӯшад. Худованд дар дунё дида намешавад ва ниёзе ба хурдан ва нӯшидан надорад. Дачқол дар ҷашм нақс ва айб дорад, чунончи дар ҳадис омадааст: Дачқол ҷавон ва дорои мӯйҳои печида ва фарфарӣ аст. Як ҷашми ӯ бенур ё мамсуҳ аст, на барҷаста ва на фурӯрафта аст ва ман ӯро бо Абдулизо ибни Қатан ташбеҳ мекунам. (Муслим, китоби “Алфитан” 4\2254, шумораи 3937)

Касе, ки дорои чунин вижагӣ бошад, қатъан даъвои улухият ва рубубияти ӯ дурӯғи маҳз ва ифтиро аст. Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) касонеро, ки дар замони зуҳури Дачқол зинда мемонанд ба хондани аввалҳои сураи Каҳф тавсия фармудааст. Дар ҳадиси Абиумома омадааст:

(إِنَّ مِنْ فِتْنَتِهِ أَنْ مَعَهُ جَنَّةٌ وَنَارًا فَنَارُهُ جَنَّةٌ وَجَنَّتُهُ نَارٌ فَمَنْ ابْتُلِيَ بِنَارِهِ فَلْيَسْتَعِثْ بِاللَّهِ
وَلْيَقْرَأْ فَوَاتِحَ الْكَهْفِ)

“Аз ҷумлаи фитнаи Дачқол ин аст, ки дӯзахи ӯ биҳишт ва биҳишти ӯ дӯзах аст. Ҳар кас ба дӯзахи ӯ мубтало шуд аз Худованди муттаол кумак ҷӯяд ва аввалҳои сураи Каҳфро тиловат кунад” (Ибни Моҷа, Тирмизӣ, ва Ҳоким бо санади саҳеҳ. Саҳеҳул-ҷомеъ: 6\274, шумораи: 7752)

Дар баъзе аҳодис омадааст: Ҳар кас даҳ оят аз сураи Каҳфро ҳифз кунад аз Дачқол маҳфуз мемонад. Дар баъзе аҳодиси аз аввали сураи Каҳф ва дар баъзеи дигар аз охири он омадааст. (Китоби “Ан-ниҳоят”, Ибни Касир: 1\154)

Дар посух ба ин савол, ки чаро аввали сураи Каҳф ё хотимаи ин сура сабаби амон аз фитнаи Дачқол мешавад, баъзеҳо мегӯянд: Зеро Худованд дар оғоз ва муқаддимаи сураи Каҳф он чанд нафар ҷавонро аз фитнаи тоғуте, ки дар нобудии онҳо баромада буд, амон дод ва ин чараён дар оғози сура унвон шудааст. Бинобар ин касе, ки чунин вазъияте дорад, яъне вазъияти мушобихе бо асҳоби Каҳф

дорад, хондани ин оятҳо ба таносуби ташбеҳ бо соҳиби Каҳф сабаби наҷоти ӯ аз фитнаи Даҷҷол мешавад.

Баъзеҳо мегӯянд: Чун аввали сураи Каҳф муштамил бар аҷоиб ва шигифтиҳое аст, ки қалби хонандаро тақвият мекунад ва оёте ҳастанд, ки тиловаткунандаро аз нигоҳи руҳӣ тасбит мекунад. Бинобар ин ҳар касе онҳоро тиловат кунад ба фитнаи Даҷҷол гирифтӣ намешавад ва фитнаҳои Даҷҷолро нодир ва шигифтангез намедонад ва дучори ғафлат намешавад ва дасисаҳои Даҷҷол дар вай асар нахоҳанд кард.

Аз ҷумлаи омилҳое, ки мусалмононро аз Даҷҷол ва фитнаҳои он нигоҳ медорад, паноҳ бурдан ба Ҳарамайн, Макка ва Мадина аст, зеро ворид шудан ба Ҳарамайн барои Даҷҷол мамнӯъ аст. Аз ҷумлаи омилҳои наҷотдиҳанда аз фитнаи Даҷҷол паноҳ бурдан ба Худованд ва хостани ҳимоят аз ӯ таоло аст. Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) мусалмононро ба паноҳ бурдан ва ҳимоят хоستان аз Худованд амр кардааст. Дар Саҳеҳи Бухорӣ аз ҳазрати Оиша (р) ривоят аст, ки мегӯяд: Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод)-ро шунидам дар намоз аз фитнаҳои Даҷҷол паноҳи Худовандро металабид. (Бухорӣ, китоби “Алфитан”. Фатҳул-борӣ: 13\90)

Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) ҳамвора баъд аз ташаҳҳуд ин дуоро мехонд:

«اللَّهُمَّ انا نعوذ بك من عذاب جهنم، من عذاب القبر ومن فتنة المحيا والممات ومن فتنه

المسيح الدجال».

“Парвардигоро! аз азоби дӯзах ва сазои қабр ва аз фитнаи марг ва ҳаёт ва аз фитнаи Масеҳи Даҷҷол, ба ту паноҳ мебарем”

Матлаби сездаҳум: Ҳалок шудан ва хотима додан ба фитнаҳои Даҷҷол ва нобудии пайравони яҳудии ӯ

Дар ҳадисҳои гузашта ва дар мабоҳиси қаблӣ ишора шуд, ки ҳалокати Даҷҷол тавассути ҳазрати Исо (а) сурат хоҳад гирифт. Дар ҳамон лаҳзаҳо, ки сипоҳи Исломо омодаи ҷанг мешавад, сафороии низомӣ сурат мегирад, намози ҷамоат барпо мешавад. Исо ибни Марям (а) фуруд меояд, намозро иқома мекунад. Вақте Даҷҷол ҳазрати Исоро мебинад монанди намак дар об маҳлул ва об мешавад. Агар ба ҳоли худ гузошта шавад об шуда ҳалок мегардад. Аммо Худованд тавассути ҳазрати Исо (а) ӯро мекушад, хуни ӯро ба

лашқари Ислому нишон медиҳад. (Саҳеҳи Муслим, китоби “Алфитан”, 4\2221, шумораи: 2897)

Дар Сунани Ибни Моҷа, Саҳеҳи Ибни Хузайма ва Мустадраки Ҳоким бо санади саҳеҳ ҳадисе аз Абуумома нақл шудааст:

(وَأَمَامُهُمْ رَجُلٌ صَالِحٌ فَبَيْنَمَا إِمَامُهُمْ قَدْ تَقَدَّمَ يُصَلِّي بِهِمُ الصُّبْحَ إِذْ نَزَلَ عَلَيْهِمْ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ الصُّبْحَ فَرَجَعَ ذَلِكَ الْإِمَامُ يَنْكُضُ يَمِثِي الْقَهْقَرَى لِيَتَقَدَّمَ عِيسَى - يُصَلِّي بِالنَّاسِ فَيَضَعُ عِيسَى يَدَهُ بَيْنَ كَتِفَيْهِ ثُمَّ يَقُولُ لَهُ تَقَدَّمَ فَصَلِّ فَإِنَّهَا لَكَ أَقِيمَتْ فَيُصَلِّي بِهِمْ إِمَامُهُمْ فَإِذَا انْصَرَفَ قَالَ عِيسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ افْتَحُوا الْبَابَ فَيُفْتَحُ وَوَرَاءَهُ الدَّجَالُ مَعَهُ سَبْعُونَ أَلْفَ يَهُودِيٍّ كُلُّهُمْ دُونَ سَيْفٍ مُحَلَّى وَسَاجٍ فَإِذَا نَظَرَ إِلَيْهِ الدَّجَالُ ذَابَ كَمَا يَذُوبُ الْمِلْحُ فِي الْمَاءِ وَيَنْطَلِقُ هَارِبًا وَيَقُولُ عِيسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنَّ لِي فِيكَ ضَرْبَةً لَنْ تَسْبِقَنِي بِهَا فَيُذِرْكُهُ عِنْدَ بَابِ اللَّهِ الشَّرِيقِيِّ فَيَقْتُلُهُ فَيَهْرِمُ اللَّهُ الْيَهُودَ فَلَا يَبْقَى شَيْءٌ مِمَّا خَلَقَ اللَّهُ يَتَوَارَى بِهِ يَهُودِيٍّ إِلَّا أَنْطَقَ اللَّهُ ذَلِكَ الشَّيْءَ لَا حَجَرَ وَلَا شَجَرَ وَلَا حَائِطَ وَلَا دَابَّةَ إِلَّا الْغُرْقَدَةَ فَإِنَّهَا مِنْ شَجَرِهِمْ لَا تَنْطِقُ إِلَّا قَالَ يَا عَبْدَ اللَّهِ الْمُسْلِمَ هَذَا يَهُودِيٌّ فَتَعَالَ اقْتُلْهُ)

“Имоми онҳо марди солиҳе аст, вақте имом пеш меравад то намозро иқома кунад, Исо (а) аз осмон нозил мешавад, он имом ба даруни саф бармегардад то Исо (а) имомати мусалмононро бар уҳда бигирад, Исо (а) дасташро бар китфи ӯ гузошта мегуяд: Чун барои ту қомат шудааст бояд пеш бирави, имом пеш меравад ва барои мардум намозро барпо медорад. Вақте намоз ба поён мерасад Исо (а) мегуяд: Дарро боз кунед, чун дар боз мешавад мардум Даҷқолро пушти дар мебинанд, ки ҳафтад ҳазор яҳудии мусаллаҳ ҳамроҳ дорад. Вақте Даҷқол ба сӯи Исо (а) нигоҳ мекунад монанди намак дар об маҳлул ва об мешавад, по ба фирор мегузорад. Мардум дар дарвозаи Лада шарқӣ (Ал-ладд номи шаҳре дар Фаластин наздик ба шаҳри Рамла аст) ӯро дастгир мекунад ва ба қатл мерасонанд. Бо марги Даҷқол яҳуд шикаст мехурад, ҳама мавҷудот аз санг то чуб ва дару девор алайҳи яҳуд қиём мекунад ва хитоб ба мусалмонон мегуянд: Фалон яҳудӣ пушти ман пинҳон шудааст биё ӯро ба қатл бирасон, магар дарахти “ғарқад”, ки дарахти яҳудӣ аст, бо яҳуд боқӣ мемонад.

Аз Абухурайра (р) ривоят аст, ки Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) фармуданд:

(لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يُقَاتِلَ الْمُسْلِمُونَ الْيَهُودَ فَيَقْتُلُهُمُ الْمُسْلِمُونَ حَتَّى يَخْتَبِئَ الْيَهُودِيُّ مِنْ وَرَاءِ الْحَجَرِ وَالشَّجَرِ فَيَقُولُ الْحَجْرُ أَوْ الشَّجَرُ يَا مُسْلِمُ يَا عَبْدَ اللَّهِ هَذَا يَهُودِيٌّ خَلْفِي فَتَعَالَ فَاقْتُلْهُ إِلَّا الْغَرْقَدَ فَإِنَّهُ مِنْ شَجَرِ الْيَهُودِ)

“Қиёмат барпо намешавад то инки мусалмонон бо яҳуд наҷанганд ва мусалмонон яҳудиёнро мекушанд, ҳатто вақте яҳудие пушти санг ва дарахт худро пинҳон мекунад, санг ва дарахт садо мезанад: Эй инсон, эа бандаи Худо, ин мард, ки пушти ман пинҳон аст яҳудӣ аст, бие ӯро бидуш, ғайр аз дарахти ғарқад, зеро ғарқад аз дарахтҳои яҳуд аст. (Бухорӣ, “Қитолул-муслимин ал-яҳуда”. Муслим, китоб “Алфитан ва ашрот ас-соъа”, ҳадиси шумораи: 2922)

Матлаби чордахум: Ақидаи Аҳли суннат дар бораи Даҷҷол

Имом Нававӣ дар шарҳи Муслим мегӯяд: Қозӣ мегӯяд: Ҳама ҳадисҳое, ки Имом Муслим ва ғайра дар бораи достони Даҷҷол баён кардаанд барои аҳли сунат, пайравони воқеии Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) далел ҳастанд. Даҷҷол касе аст, ки Худованд ба василаи ӯ бандагонашро меозмояд ва ӯро бар бисёре аз чизҳо мусаллат кардааст, монанди: зинда кардани мурдае, ки ӯро мекушад, зоҳир кардани зебоию сарсабзӣ ва шодобии дунё ва қаҳтии он, биҳишт ва дӯзах ва дарёҳои марбут ба онҳо, рафтани хазонаҳои замин аз пушти вай, амр кардан ба осмонҳо ва боридани он, рӯёнидани алаф ва дарахт ба дастури ӯ. Ҳама ин корҳо ба қудрат ва машияти Худованд ба дасти Даҷҷол сурат мегиранд. Сипас Худованд ин қудратро аз ӯ мегирад ва ӯ наметавонад он мурдаеро, ки зинда карда буд, бори дигар бидушад ва наметавонад бақияи корҳоро анҷом диҳад. Тилисми ӯ шикаста мешавад ва Исо (а) ӯро мекушад ва Худованд муъминонро дар баробари Даҷҷол ва фитнаи ӯ устувор ва побарҷо нигоҳ медорад. Ин аст мазҳаби уламои аҳли суннат ва дигар муҳаддисон ва фуқаҳо. Бар хилофи Хаворич ва баъзе Муътазила, ки мункири вучӯди Даҷҷол ҳастанд ва бар хилофи Бухорӣ муътазилӣ (Ин он Бухорӣ муҳаддис нест) ва бархе хамфикрони ҷаҳамияи ӯ. Онҳо гумон мекунанд, ки воқеаи Даҷҷол нодуруст аст, чун Даҷҷол бо чизҳое таъйид мешавад, ки дар доираи муъҷиза қарор мегиранд ва муъҷиза ҳам махсуси паёмбарон аст.

Аммо ин дидгоҳи саҳеҳ нест, чун Даҷҷол бо арзи корҳои хориқулода муддаии нубувват нест то он корҳо муъҷиза бошанд ва дар ҳукми таъйиди нубувваташ иддио шаванд, балки ӯ муддаии

улуҳият аст ва дар айни иддио ҳам дурӯғ меғӯяд, чун далоили нақсие монанди кур будан ва ниёз ба обу ғизо ва қазои ҳоҷат ва будани калимаи «كفر» (кафара) бар пешонияш, дар вучӯди шуми ӯ ёфт мешавад, ки ноқиси улуҳият ҳастанд. Агар илоҳ бошад бояд битавонад ингуна нақсхоро аз худ бартараф созад.

Бино бар ин далоил ва далелҳои дигар танҳо афроде дар доми фиреби ӯ гирифтӣ мешаванд, ки аз ақл ва мантиқ баҳраи кофӣ набурда бошанд ва ҷараёни ҷаҳонро бо ин абзори шинохт баррасӣ нанамоянд ва пайравони онҳо бар асоси сер кардани шикам ва наҷот аз марг ва ба амният расидан аст, на бар асоси ақлу мантиқ.

Аз тарафи дигар чун корҳои ӯ монанди тез рафтан ва ғайра ақли одамиро ҳайрон месозад ва заифон ҳам заҳмати тафаккур ва тааммуқ дар корхоро ба худ намедиханд хеле зуд фиреб меҳуранд ва таслими воқеи ноҳинҷор мешаванд, аммо оқилон ва инсонҳои огоҳ бо мутаваҷҷеҳ шудан ба нақс ва ҳудусе, ки бо улуҳият таноқуз дорад нақшаи шуми ӯро кашф мекунанд ва дар доми фиреби хорикулодаташ гирифтӣ намешаванд.

Матлаби понздаҳум: Дачҷол ва Ибни Саёд

Ибни Саёд марде аз яҳудони Мадина аст, номи ӯ “Соф” аст. ӯ дар бисёре аз сифот монанди Дачҷол аст. Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) дар ҳоли Ибни Саёд машқук буд. Беш аз як бор Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) дар садад баромаданд то ҳақиқати ҳоли ӯро кашф кунанд. Ин нуқта ҳикоят аз он дорад, ки дар бораи Ибни Саёд чизе ба Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) ваҳй нашудааст. Дар Саҳеҳи Муслим аз Абдуллоҳ ибни Умар (р) ривоят аст:

(أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ انْطَلَقَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي رَهْطٍ قَبَلَ ابْنِ صَيَّادٍ حَتَّى وَجَدَهُ يَلْعَبُ مَعَ الصَّبِيَّانِ عِنْدَ أُطَمٍ بَنِي مَعَالَةَ وَقَدْ قَارَبَ ابْنُ صَيَّادٍ يَوْمَئِذٍ الْحُلْمَ فَلَمْ يَشْعُرْ حَتَّى ضَرَبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ظَهْرَهُ بِيَدِهِ ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِابْنِ صَيَّادٍ أَتَشْهَدُ أَنِّي رَسُولُ اللَّهِ فَنَظَرَ إِلَيْهِ ابْنُ صَيَّادٍ فَقَالَ أَشْهَدُ أَنَّكَ رَسُولُ الْأُمِّيِّينَ فَقَالَ ابْنُ صَيَّادٍ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَشْهَدُ أَنِّي رَسُولُ اللَّهِ فَرَفَضَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ آمَنْتُ بِاللَّهِ وَبِرُسُلِهِ ثُمَّ قَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَاذَا تَرَى قَالَ ابْنُ صَيَّادٍ يَا تَيْبِي صَادِقٌ وَكَاذِبٌ فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خُلِّطَ عَلَيْكَ الْأَمْرُ ثُمَّ قَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنِّي قَدْ خَبَأْتُ لَكَ خَبِيئًا فَقَالَ ابْنُ صَيَّادٍ هُوَ الدُّخُّ فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اخْسَأَ فَلَنْ تَعْدُوَ فَذَرِكْ فَقَالَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ ذَرْنِي يَا رَسُولَ اللَّهِ أَضْرِبْ عُنُقَهُ فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ يَكُنُّهُ فَلَنْ تَسْلَطَ عَلَيْهِ وَإِنْ لَمْ يَكُنُّهُ فَلَا خَيْرَ لَكَ فِي قَتْلِهِ

“Умар ибни Хатоб (р) ҳамроҳ бо Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) ба сӯи қабилае, ки Ибни Саёд дар онҷо буд, ба роҳ афтоданд. Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) Ибни Саёдро дид, ки ҳамроҳ бо кудакон наздик ба хонаҳои Бани Мағола бозӣ мекард. Ӯ аз омадани Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) оғаҳ нашуд то инки Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) дасти мубораки худро бар пушти ӯ зад ва аз ӯ пурсид: Ту гувоҳӣ медиҳи, ки ман Расул ва фиристодаи Худо ҳастам? Ибни Саёд ба сӯи Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) нигоҳ кард ва гуфт: Гувоҳӣ медиҳам, ки ту Расули амин ҳасти. Онгоҳ Ибни Саёд аз Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) пурсид: Оё ту гувоҳӣ медиҳи, ки ман расули Худо ҳастам? Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) ӯро тарк кард ва фармуд: Ба Худованд ва ба паёмбаронаш имон овардаам. Сипас Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) аз ӯ пурсид: Чи мебинӣ? Ибни Саёд гуфт: Ростгӯ ва дурӯнгӯ назди ман меоянд. Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) ба ӯ гуфт: Дучори иштибоҳ шудаед. Паёмбар (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) хитоб ба Ибни Саёд гуфт: Чизе барои ту пинҳон кардаам, (яъне ту медони он чист)? Ибни Саёд гуфт: «الذخ» (Дах, яъне оятҳои аз сураи Духон ҳастанд). Паёмбар (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) хитоб ба ӯ гуфт: Гум шав ва аз ҳадди худ таҷовуз нақун. (яъне ту он қадар олим ё соҳиби каромат нести, ки ончиро ман дар дил пинҳон кардаам, бидони) онгоҳ ҳазрати Умар (р) гуфт: Эй Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) ба ман иҷозат бидеҳ то гарданаширо бизанам. Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) фармуд: Агар Ибни Саёд ҳамон Даҷҷол аст ту наметавони ӯро бикуши ва агар Даҷҷол набошад куштани ӯ барои ту суде надорад) (Муслим дар Саҳеҳаш, 4\2244, шумораи 2930, ҳадисро нақл кардааст)

Имом Муслим ҳадиси дигареро аз Солим ибни Абдуллоҳ ривоят мекунад, ки мегӯяд: Аз Абдуллоҳ ибни Умар шунидам, ки мегуфт: Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) бо Убай ибни Каъби Ансорӣ ба хурмозоре, ки Ибни Саёд онҷо буд рафтанд. Чун Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) ӯро дид пушти хурмоҳо худро пинҳон кард то аз Ибни Саёд чизе бишнавад.

Пеш аз инки Ибни Саёд ўро бубинад Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ў бод) Ибни Саёдро дид, ки рӯи фарше дароз кашидааст ва садоеро замзама мекунад. Модари Ибни Саёд Паёмбарро дид, ки худро дар миёни хурмоҳо пинҳон мекунад. Модараш ба ў гуфт: Эй Соф (номи Ибни Саёд) ў Муҳаммад аст. Ибни Саёд дарҳол аз чояш парида баланд шуд. Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ў бод) фармуд: Агар модараш ўро мегузошт дар бораи худ матолиберо баён мекард. (Муслим: 4\2244, шумораи: 2231)

Имом Нававӣ дар шарҳи Муслим мегӯяд: Уламо бар ин ақида ҳастанд, ки қиссаи Ибни Саёд мушкил ва муштабаҳ аст, мабнӣ бар инки оё ў ҳамон Масеҳи Дачҷоли маъруф аст ё шахси дигар? Албатта дар ин амр тардиде вучӯд надорад, ки ў яке аз Дачҷолон аст. Уламои исломӣ бар ин боваранд: Аз зоҳири ҳадисҳо чунин бармеояд, ки дар бораи инки ў Дачҷол аст ё касе дигар, чизе бар Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ў бод) ваҳй нашудааст. Ончи, ки бар Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ў бод) ваҳй шудааст ҳамон сифоти Дачҷол аст ва дар Ибни Саёд қарина ва шавоҳиде мабнӣ бар инки ў Дачҷол аст ё эҳтимоли дачҷол буданро дорад, машҳуд буд. Бинобар ин Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ў бод) ба сурати қатъӣ ўро на Дачҷол медонист ва на касе дигар. Бинобар ин буд, ки хитоб ба ҳазрати Умар (р) фармуд: агар воқеан ў Дачҷол бошад ту наметавони ўро бидуши. Ҳазрати Умар (р) яқин пайдо карда буд, ки ў Дачҷол аст то Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ў бод) ҳақиқатро барояш баён намуд. Абдуллоҳ ибни Умар (р) низ аз касоне буд, ки Ибни Саёдро Дачҷол медонист. Абудовуд бо санади саҳеҳ аз Ибни Умар (р) ривояте меорад, ки мегуфт:

والله ما أشك أن ابن صائد هو المسيح الدجال

“Савганд ба Худо шаке надорам, ки Ибни Соид (Ибни Саёд) ҳамон Масеҳи Дачҷол аст” (Шарҳи Нававӣ бар Муслим: 18\46)

Ибни Соид ё Саёд муддате баъд аз Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ў бод) зинда буд ва муддаи шуд, ки мусалмон шудааст, аммо мардум ин иддиои ўро напазируфтанд ва ҳамвора дар бораи ў машқук буданд ва дар мусалмон будани ў тардид доштанд. Дар Саҳеҳи Муслим аз Ибни Умар (р) ривоят шудааст: Ду маротиба Ибни Саёдро мулоқот кардааст ва хитоб ба баъзе аз ҳамроҳонаш мегӯяд: Оё мегӯи Ибни Саёд ҳамон Дачҷол аст? Ў гуфт:

На хайр. Ибни Умар мегӯяд: Хитоб ба ӯ гуфтам: Ту маро дурӯғгӯ собит карди. Савганд ба Худо баъзе аз шумо ба ман хабар додааст, ки Ибни Саёд намемирад, магар замоне, ки мол ва авлодаш аз ҳамаи шумо бештар бошад ва имрӯз ӯ чунин вазъияте дорад. Ибни Умар (р) мегӯяд: Ибни Саёд бо ман сухан гуфт ва сипас ман ӯро раҳо кардам.

Ибни Умар (р) бори дигар ӯро мулоқот кард ва чашмаш варам намуда барҷаста шуда буд. Ибни Умар (р) мегӯяд: Аз ӯ пурсидам: Чашмат аз кай чунин шудааст? Гуфт: Намедонам. Ибни Умар (р) мегӯяд: Намедони ҳоло онки чашми ту дар сари ту қарор дорад? Ибни Саёд гуфт: Агар Худо бихоҳад метавонад онро бар сари асои ту биофаринад. Ибни Умар мегӯяд: Онгоҳ садои бисёр баланде, ки аз садои улоғ низ баландтар буд аз бинияш берун овард, ҳамроҳонам мепиндоштанд, ки ман бо асоям ӯро задам, аммо савганд ба Худо ман чунин чизеро эҳсос накардам. Дар ривояти дигар дар Муслим аз Ибни Умар (р) ривоят шудааст: Ибни Умар сухане ба Ибни Саёд гуфт ва ӯро ба хашм даровард ва ба андозае бод кард, ки рохро масдуд намуд. Ибни Умар (р) баъд аз он назди (хоҳараш) Ҳафса (р) рафт ва хабари Ибни Саёд ба ӯ расида буд, хитоб ба бародараш гуфт: Худованд бар ту раҳм кунад, аз Ибни Саёд чи мехости? Магар хабар надошти, ки Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) дар мавриди ӯ фармуда буд: Ибни Саёд аз хашме, ки ӯро хашмгин мекунад, берун меояд. (Муслим: 4\2247, шумораи: 2239)

Имом Муслим аз Абусаъиди Худрӣ (р) чунин ривоят мекунад: Ба қасди ҳаҷ ё умра ҳамроҳ бо ибни Саёд ба Макка мерафтем. Дар масири роҳ манзил гирифта таваккуф намудем. Мардум мутафарриқ шуданд ва ману ӯ танҳо мондем. Аз вай бисёр ваҳшатзада шудам, ӯ борҳои худро бо борҳои ман якҷо гузошт. Гуфтам: Ҳаво бисёр гарм аст, агар борҳои худро зери он дарахт бигзори бехтар аст, ӯ бораширо бурда зери дарахт монд. Рамае гусфанде аз он наздики мегузашт, Ибни Саёд рафт ва қадаҳе пур аз шир овард ва гуфт: Бинӯш эй Абусаъид. Гуфтам: Ҳаво бисёр гарм аст ва шир хосияти гармӣ дорад, албатта ман намехостам аз дасти ӯ шир бихурам ё ширро бигирам. Ибни Саёд гуфт: Эй Абусаъид мехостам ресмонеро бардошта худамро бар дарахте овезон кунам, зеро алайҳи ман ҳарфҳои зиёде зада мешавад. Эй Абусаъид агар мардум суханони Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод)-

ро хуб дарк накарда бошанд, шумо онро дарк кардаед, оё ту ҳадиси Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод)-ро аз ҳама беҳтар намедони? Оё Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) нафармудааст, ки Дачқол ақим ва беавлод аст ва ман фарзанд дорам ва ӯро дар Мадина гузоштам? Оё Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) нафармудааст, ки Дачқол воридаи Мадина ва Макка намешавад ва ман аз Мадина омадам ва акнун воридаи Макка мешавам. (Муслим: 4\2242, шумораи: 2427)

Аммо ин суҳанон ва далелҳои Ибни Саъд барои собит намудани мусалмони худ дар Абусаъид (р) таъсире намегузошт, зеро Ибни Саъд боз гуфта буд: Савганд ба Худо ман медонам, ки ӯ ҳоло дар қучост, ман падару модари ӯро мешиносам. Ҳамчунин вақте аз Ибни Саъд пурсиданд: Чи мешуд агар ту ҳамон мард мебудӣ? Гуфт: Агар бароям арз мешуд мепазируфтам. (Муслим: 4\2242, шумораи: 2427)

Матлаби шонздаҳум: Дачқол дар ҳадиси Тамими Дорӣ

Имом Муслим аз Фотима бинти Қайс, хоҳари Заҳок ибни Қайс ривоят мекунад ва мегӯяд: Садои муаззини Расуллулоҳро шунидам, ки мегуфт: Намозро барпо доред, ман ҳам ба сӯи масҷид роҳсипор шудам ва пушти сари Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) намозро дар сафи занон, ки баъд аз мардон қарор дошт хондам. Пас аз поёни намоз Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) бо чехраи хандон болои минбар ташриф овард ва фармуд: Ҳама дар ҷои худ бинишинанд. Сипас фармуд:

(أَتَدْرُونَ لِمَ جَمَعْتُكُمْ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ إِنِّي وَاللَّهِ مَا جَمَعْتُكُمْ لِرَغْبَةٍ وَلَا لِرَهْبَةٍ وَلَكِنْ جَمَعْتُكُمْ لِأَنَّ تَيْمِمًا الدَّارِيَّ كَانَ رَجُلًا نَصْرَانِيًّا فَجَاءَ فَبَايَعَ وَأَسْلَمَ وَحَدَّثَنِي حَدِيثًا وَافِقَ الَّذِي كُنْتُ أُحَدِّثُكُمْ عَنْ مَسِيحِ الدَّجَالِ حَدَّثَنِي أَنَّهُ رَكِبَ فِي سَفِينَةٍ بَحْرِيَّةٍ مَعَ ثَلَاثِينَ رَجُلًا مِنْ لَحْمٍ وَجُدَامٍ فَلَعِبَ بِهِمُ الْمَوْجُ شَهْرًا فِي الْبَحْرِ ثُمَّ أَرْفَعُوا إِلَى جَزِيرَةٍ فِي الْبَحْرِ حَتَّى مَغْرِبِ الشَّمْسِ فَجَلَسُوا فِي أَقْرَبِ السَّفِينَةِ فَدَخَلُوا الْجَزِيرَةَ فَلَقِيَتْهُمْ دَابَّةٌ أَهْلَبُ كَثِيرِ الشَّعْرِ لَا يَدْرُونَ مَا قُبْلُهُ مِنْ دُبُرِهِ مِنْ كَثْرَةِ الشَّعْرِ فَقَالُوا وَيْلَكَ مَا أَنْتِ فَقَالَتْ أَنَا الْجَسَّاسَةُ قَالُوا وَمَا الْجَسَّاسَةُ قَالَتْ أَيُّهَا الْقَوْمُ انْطَلِقُوا إِلَى هَذَا الرَّجُلِ فِي الدَّيْرِ فَإِنَّهُ إِلَى خَبْرِكُمْ بِالْأَشْوَاقِ قَالَ لَمَّا سَمَّتْ لَنَا رَجُلًا فَرِقْنَا مِنْهَا أَنْ تَكُونَ شَيْطَانَةً قَالَ فَانْطَلَقْنَا سِرَاعًا حَتَّى دَخَلْنَا الدَّيْرَ فَإِذَا فِيهِ أَعْظَمُ إِنْسَانٍ رَأَيْتَاهُ قَطُّ خَلَقًا وَأَشَدَّهُ وَثَاقًا مَجْمُوعَةً يَدَاهُ إِلَى عُنُقِهِ مَا بَيْنَ رُكْبَتَيْهِ إِلَى كَعْبَيْهِ بِالْحَدِيدِ قُلْنَا وَيْلَكَ مَا أَنْتِ قَالَ قَدْ

قَدَرْتُمْ عَلَى خَبْرِي فَأَخْبِرُونِي مَا أَنْتُمْ قَالُوا نَحْنُ أَنْاسٌ مِنَ الْعَرَبِ رَكِبْنَا فِي سَفِينَةٍ بَحْرِيَّةٍ فَصَادَفْنَا
 الْبَحْرَ حِينَ اغْتَلَمَ فَلَعَبَ بِنَا الْمَوْجُ شَهْرًا ثُمَّ أَرْفَأْنَا إِلَى جَزِيرَتِكَ هَذِهِ فَجَلَسْنَا فِي أَقْرِبِهَا فَدَخَلْنَا
 الْجَزِيرَةَ فَلَقِينَا دَابَّةً أَهْلَبُ كَثِيرِ الشَّعْرِ لَا يُدْرَى مَا قُبْلُهُ مِنْ دُبُرِهِ مِنْ كَثْرَةِ الشَّعْرِ فَقُلْنَا وَيْلَكَ مَا
 أَنْتِ فَقَالَتْ أَنَا الْجَسَّاسَةُ قُلْنَا وَمَا الْجَسَّاسَةُ قَالَتْ اعْمِدُوا إِلَى هَذَا الرَّجُلِ فِي الدَّيْرِ فَإِنَّهُ إِلَى خَبْرِكُمْ
 بِالْأَشْوَاقِ فَأَقْبَلْنَا إِلَيْكَ سِرَاعًا وَفَزِعْنَا مِنْهَا وَلَمْ نَأْمَنْ أَنْ تَكُونَ شَيْطَانَةً فَقَالَ أَخْبِرُونِي عَنْ نَحْلِ
 بَيْسَانَ قُلْنَا عَنْ أَيِّ شَأْنِهَا تَسْتَخْبِرُ قَالَ أَسْأَلُكُمْ عَنْ نَحْلِهَا هَلْ يُثْمِرُ قُلْنَا لَهُ نَعَمْ قَالَ أَمَا إِنَّهُ
 يُوشِكُ أَنْ لَا تُثْمِرَ قَالَ أَخْبِرُونِي عَنْ بُحَيْرَةِ الطَّبْرِيَّةِ قُلْنَا عَنْ أَيِّ شَأْنِهَا تَسْتَخْبِرُ قَالَ هَلْ فِيهَا مَاءٌ
 قَالُوا هِيَ كَثِيرَةٌ الْمَاءِ قَالَ أَمَا إِنَّ مَاءَهَا يُوشِكُ أَنْ يَذْهَبَ قَالَ أَخْبِرُونِي عَنْ عَيْنِ زُعْرٍ قَالُوا عَنْ أَيِّ
 شَأْنِهَا تَسْتَخْبِرُ قَالَ هَلْ فِي الْعَيْنِ مَاءٌ وَهَلْ يَزْرَعُ أَهْلُهَا بِمَاءِ الْعَيْنِ قُلْنَا لَهُ نَعَمْ هِيَ كَثِيرَةٌ الْمَاءِ
 وَأَهْلُهَا يَزْرَعُونَ مِنْ مَائِهَا قَالَ أَخْبِرُونِي عَنْ نَبِيِّ الْأُمِّيِّينَ مَا فَعَلَ قَالُوا قَدْ خَرَجَ مِنْ مَكَّةَ وَنَزَلَ
 يَثْرِبَ قَالَ أَقَاتَلَهُ الْعَرَبُ قُلْنَا نَعَمْ قَالَ كَيْفَ صَنَعَ بِهِمْ فَأَخْبَرْنَاهُ أَنَّهُ قَدْ ظَهَرَ عَلَى مَنْ يَلِيهِ مِنْ
 الْعَرَبِ وَأَطَاعُوهُ قَالَ لَهُمْ قَدْ كَانَ ذَلِكَ قُلْنَا نَعَمْ قَالَ أَمَا إِنَّ ذَاكَ خَيْرٌ لَهُمْ أَنْ يُطِيعُوهُ وَإِنِّي مُحْبِرُكُمْ
 عَنِّي إِنِّي أَنَا الْمَسِيحُ وَإِنِّي أُوشِكُ أَنْ يُؤَدَّنَ لِي فِي الْخُرُوجِ فَأَخْرَجَ فَاسِيرَ فِي الْأَرْضِ فَلَا أَدَعُ قَرِيَّةً إِلَّا
 هَبَطْتُهَا فِي أَرْبَعِينَ لَيْلَةً غَيْرَ مَكَّةَ وَطَيْبَةَ فَهَمَّا مُحْرَمَتَانِ عَلَيَّ كِلْتَاهُمَا كَلَّمَا أَرَدْتُ أَنْ أَدْخُلَ وَاحِدَةً
 أَوْ وَاحِدًا مِنْهُمَا اسْتَقْبَلَنِي مَلِكٌ بِيَدِهِ السَّيْفُ صَلَّتَا يَصُدُّنِي عَنْهَا وَإِنَّ عَلَى كُلِّ نَفْسٍ مِنْهَا مَلَائِكَةٌ
 يَحْرُسُونَهَا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَطَعَنَ بِمُخَصَّرَتِهِ فِي الْمِنْبَرِ هَذِهِ طَيْبَةُ هَذِهِ
 طَيْبَةُ هَذِهِ طَيْبَةُ يَعْنِي الْمَدِينَةَ أَلَا هَلْ كُنْتُ حَدَّثْتُكُمْ ذَلِكَ

Оё медонед чаро шуморо чамъ намудам? Гуфтанд: Худо ва Паёмбараш беҳтар медонанд. Сипас фармуд: Ба Худо савганд ман шуморо ба хогири майл ва рағбат ё ба хогири тарсу ваҳшат чамъ накардам, балки мехостам воқеаи Тамими Дориро бароятон бозгӯ кунам: Тамими Дорӣ аз пайравони мазҳаби масеҳӣ буд, омад ва байғат кард ва мусалмон шуд ва чизеро барои ман баён кард, ки мувофиқ бо ҳадисе буд, ки ман дар бораи Дачҷол барои шумо баён карда будам. Тамими Дорӣ мегӯяд: Ҳамроҳ бо сӣ нафар аз тоифаи Лаҳм ва Ҷузом савори кишти шудем, мавҷҳо киштиро ба муддати як моҳ дар баҳр саргардон намуд. Билохира мусофирон ба қазирае паноҳ бурданд. Вақте вориди қазира шуданд, ҳайвонеро диданд, ки баданаш пур аз мӯй буд, аз сабаби пурмӯй буданаш фарқе миёни пеш ва пушташ гузошта намешуд. Тамими Дорӣ мегӯяд: Хитоб ба он добба гуфтем: Хок бар сарат ту чи касе ҳастӣ? Гуфт: Ман Ҷассоса

ҳастам. Гуфтем: Ҷассоса чи чизе аст? Гуфт: Эй мардум, ба ин мард, ки дар калисо аст нигоҳ кунед, чун алоқаманди масоили асосӣ ва муҳими зиндагии шумост. Тамими Дорӣ мегӯяд: Вақте Ҷассоса шуруъ ба баёни авсофи инсоне ачиб ва хориқуллодае кард, ба ваҳшат афтодем ва тарсидем аз инки ӯ шайтоне бошад. Тамими Дорӣ мегӯяд: Ба сӯи он мард шитофтем ва ворида маъбад шудем, ончо мардеро дидем, ки дар тану ҷисм касеро бо ин бузургӣ то ҳол надида будем. Ду дасти ӯро бар гарданаи дарбаста буданд, аз ду зону то ду соқ пойҳояш бо оҳане баста буд. Гуфтем: Вой бар ту, ту чи касе ҳастӣ? Гуфт: Шумо аз ҳолати ман огаҳ шудед, бифармод? Шумо чи касоне ҳастед? Гуфтем: Мо мардоне аз араб ҳастем, савори як киштӣ шудем, туфоне бархост ва пас аз саргардонии як моҳ, моро ба ин ҷазира расонид. Дар инҷо ҳайвони серпашмеро дидем, ба ӯ гуфтем: Ту чи касе ҳастӣ? Ба мо гуфт: Назди марде, ки дар он маъбад аст биревед, ӯ ба ахбори шумо алоқаманд аст. Мо ба сӯи ту шитофтем ва аз ӯ тарсидем ва оё инки ӯ шайтон аст мутмаин нестем. Сипас он мард аз мо пурсид: Дар бораи Нахли Байсон (Номи шаҳре дар Фаластин аст) ба ман хабар диҳед. Гуфтем: Аз чи чизи он ба ту хабар диҳем? Гуфт: Дарахтони он мева медиҳад ё не? Гуфтем: Оре. Гуфт: Наздик аст он замон, ки он хурмоҳо мева надиханд. Сипас гуфт: Дар бораи дарёчаи Табария (дарёчае дар Фаластин аст, ки обаш ширин аст) ба ман хабар бидиҳед. Гуфтем: Аз чи чизи он бароят бигӯем? Гуфт: Дар бораи оби он хабар бидиҳед, оё об дорад ё не? Гуфтем: Обаш зиёд аст. Гуфт: дере намегузарад, ки обаш тамом мешавад. Гуфт: Аз чашмаи Зуфар (Зуфар номи шаҳре дар Сурия аст) ба ман бигӯед. Гуфтем: Аз чи чизи он бароят бигӯем? Гуфт: Оё он чашма об дорад ва оё аҳолии он аз оби чашма кишоварзӣ мекунанд? Гуфтем: Оре, оби он зиёд аст ва аҳолии ончо аз он об кишоварзӣ мекунанд. Гуфт: Дар бораи фаолиятҳои паёмбари бесавдон барои ман сухан бигӯед. Гуфтем: Дар Макка зухур кард ва ба Мадина ҳичрат кардааст. Гуфт: Оё мардуми араб бо ӯ ҷангидаанд? Гуфтем: Оре. Гуфт: Ӯ бо онон чи гуна рафтор кардааст? Гуфтем: Ӯ бар арабҳои атроф ғалаба пайдо кардааст ва онон аз вай итоат кардаанд. Ӯ гуфт: Чунин шудааст? Гуфтем: Оре. Гуфт: Огоҳ бошед, итоат аз ӯ барои онон беҳтар аст ва ман дар бораи ҳудам барои шумо сухан мегӯям ва он инки ман “Даҷҷоли Масеҳ ҳастам”, мумкин аст ба зудӣ ба ман иҷоза дода шавад то эълони вучӯд ва зухур кунам. Онгоҳ ман аз маъбад берун омада ба сайри

замин мепардозам. Муддати чил рӯз дар тамоми шаҳрҳои дунё, ғайр аз Макка ва Мадина ба сайр ва сафар мепардозам. Ворид шудан ба Макка ва Мадина барои ман ҳаром аст. Ҳаргоҳ қасди духули Макка ё Мадинаро дошта бошам фариштае бо шамшери бараҳна ҷилави маро мегирад ва аз ворид шуданам ба Макка ва Мадина пешгирӣ мекунад. Бар тамоми мабодии вурӯдии Макка ва Мадина фариштагоне гумошта шудаанд, ки онҳоро ҳиросат мекунанд.

Ровӣ, Фотима бинти Қайс мегӯяд: Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) бо ишора ба минбар фармуданд: Ин Мадина аст, ин Мадина аст. Оё ман ин ҳадисро барои шумо баён накардаам? Мардум гуфтанд: Оре. Сипас фармуд:

فَاتَّهُ أَعْجَبَنِي حَدِيثُ تَمِيمٍ أَنَّهُ وَافَقَ الَّذِي كُنْتُ أَحَدْتُكُمْ عَنْهُ وَعَنِ الْمَدِينَةِ وَمَكَّةَ، أَلَا إِنَّهُ فِي بَحْرِ الشَّامِ أَوْ بَحْرِ الْيَمَنِ، لَا بَلْ مِنْ قِبَلِ الْمَشْرِقِ مَا هُوَ، مِنْ قِبَلِ الْمَشْرِقِ مَا هُوَ

“Ҳадиси Тамим барои ман тааҷҷубовар аст, чун ончи, ки ман шуморо дар бораи Дачҷол, Мадина ва Макка мегуфтам мувофиқ меояд, огоҳ бошед, ки ӯ дар баҳри Шом ё дар баҳри Яман аст, он аз самти машриқзамин аст, он аз самти машриқзамин аст, он аз самти машриқзамин аст” ва ӯ (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) бо дасташ ба тарафи машриқ ишора намуд. Фотима бинти Қайс мегӯяд: Ман инро аз Паёмбари Худо (Салому дуруди Аллоҳ бар ӯ бод) ҳифз намудам. (Саҳеҳи Муслим: 4\2261, шумораи: 2942)

Ин ҳадис ба сароҳат ҳикоят аз он дорад, ки Ибни Саёд Дачҷол набуд ва Дачҷоли бузург дар ҷазирае асир аст. Бисёре аз уламо бар ин ақидаанд, ки Дачҷол яке аз шаётин аст, ки ҳазрати Сулаймон онҳоро маҳбус кардааст, зеро вучӯди як инсон ва зинда мондани ӯ то ин муддати тулонӣ нопазируфтани аст. Худованд беҳтар медонад.

